

تقدیم به:

آرام جانم

تقدیم به:

دکتر فرهنگ هلاکویی که آموخت؛ پذیرش، عشق و ایمان را جایگزین آن مثلث خودمشغولی یعنی رنجش، عصبانیت و ترس کنم.

مصطفوی

فرخی

مقدمه‌ناشر

روان آدمیزاد خیلی پیچیده است. برای همین روان‌شناسی هم اصلاً علم نیچیده‌ای نیست! اگه یه وقت دوست داشتید توی دانشگاه روان‌شناسی بخونید، حتماً بخونید! ولی اگه خواستید روان‌شناس خوبی باشید و مردم بهتون اعتماد کنن، دوتا چیز رو یادتون نره؛ اول این‌که شنونده خوبی باشید و هی وسط حرف مردم نپرید و بذارید آدم‌ها هر چی دل‌تنگشون می‌خواد بگن؛ دوم این‌که آدم‌ها رو قضاوت نکنید و اونا رو با خطاکش خودتون اندازه‌نگیرید؛ قضاوت کردن نفرت‌انگیزه!! (باعث نفرت طرف می‌شه).

و اما این کتاب! به نظر من که عالی شده. دست مؤلفای خوبمون، خانم دکتر فرخی و خانم دکتر مصطفوی که کلی تلاش کردن و دقت به خرج دادن بهترین کتاب رو براتون بنویسن، درد نکنه.

مرسی از بچه‌های واحد تألیف به‌ویژه سعید احمدپور برای نظارت بر محتوای کتاب و ممنون از خانم مریم طاهری و الهه آرانی در واحد اجرایی که پیگیر بودن و نظارت کردن، همچنین سپاس از همکاری کاردرست واحد تولیدمون که از ستون‌های اصلی خیلی‌سبزند. یه تشکر ویژه هم از سرکار خانم زهره قموشی که در جریان اصلاح و ارتقاء کیفیت کتاب خیلی به ما کمک کردن.

دم همتون گرم!

مقدمه مؤلفان

و بالأخره قصه ما به سر رسید روان شناسی هم به بازار رسید!

دوستان عزیز سلام! امیدوارم شاد و پرانرژی سال تحصیلی رو شروع کرده باشین و با انگیزه قوی برای موفقیت تو کنکور تون تلاش کنین. ما تو این کتاب سعی کردیم با ایجاد یک تقسیم بندی پنج گانه در هر درس نامه، خیالتون رو برای درس روانشناسی تو کنکور آسوده کنیم. اول هر درس، به نقشه راه براتون گذاشتیم که به کمک این نمونه بصری به چشم انداز روشن و نظم فکری از درس مورد نظر تو ذهنتون نقش می بندد. در قدم بعد، تلاش کردیم که مطالب کتاب درسی رو در قالب درس نامه های بسیار جامع به ساده ترین شکل ممکن با کلی مثال های ملموس توضیح بدیم و اونا رو به صورت جدول و نمودار، طبقه بندی کنیم تا در حافظه بلند مدتتون اساسی جا بگیره. تو این بخش، تک به تک فعالیت ها و سوالات کتابو پاسخ دادیم به این جهت که این بخش ها در هضم مطالب نقش مهمی ایفا می کنن و بسیار هم تست خیز هستن. در قدم بعدی بخش **انبار مهمات** رو قرار دادیم که در اون نکات کنکوری تحت عنوان کلیدواژه های **مهم** و **نوتاه و مهم** تقسیم بندی شده. ضمناً خلاصه درس نامه را در تحت عنوان **تورق سریع** جمع بندی کردیم و آخر هر درس گذاشتیم که به مرور سریع روی متن داشته باشید، چون براساس نمودار فراموشی آقای ابینگهوس بیشترین احتمال فراموشی در ساعات اولیه بعد از مطالعه است. اگه در این ساعات به مرور مختصر و مفیدی روی درس داشته باشین، دیگه مطالبو به سادگی فراموش نمی کنین. بعد از اینکه اساسی ذهنتون گرم و آماده شد، می رسیم به بخش جذاب و پرهیجان **تست ها**. از آیکونی که گوشه سمت راست تست ها بهتون چشمک می زنه، می تونید حدس بزنید که با چه مدل تستی روبرو هستید؛ انتظار می ره با تاکتیک هایی که در **بخش نقشه راه، درس نامه، انبار مهمات و تورق سریع** به کار بستیم؛ تست هایی را که با آیکون حرف **ح** (که نشان از تست حافظه ای داره) و آیکون **آ** (که اشاره به تست چالشی داره) به سرعت و با قطعیت پاسخ بدید. اما برای اون دسته از تست هایی که با حرف **م** مشخص شدن (که نشان از تست مفهومی داره) و به نظر بسیار دشوار میان و البته واقعا هم دشوار هستن باید بگم با ترفندهایی که در اختیارتون می گذاریم حتما مجشونو می خوابونید. اگه که بخش های پیشین رو اونقدر دقیق و خوب خوندید که این مدل از تست ها رو هم درست زدید دمتون گرم! اما اگه با به سری چالش ها برای این مدل از تست ها مواجه شدید اصلاً نگران نباشید چون چند استراتژی بسیار کاربردی براتون آوردیم؛ سعی کنید مثال های مرتبط با این تست رو در درس نامه به باره دیگه مرور کنید تا مطلب براتون اساسی جا بیفته. در قدم بعد، پاسخ نامه جامع این مدل تست ها رو دقیق مطالعه کنید و ببینید دلیل رد سه گزینه دیگه چی بوده. و در نهایت نکته ای رو که گرفتید شخصی سازی کنید؛ یعنی اینکه با زبان خودتون در حد یک جمله دلیل درست بودن گزینه رو بنویسید. با پیاده کردن این چند نکته، اونقدر قوی می شید که با مشاهده این مدل تست های دشوار در آزمون های آزمایشی و کنکور سراسری، ذوق زده می شید چون صحیح زدن این مدل تست ها برگ برنده شما نسبت به رقبا خواهد بود. همچنین، در پایان تست های هر درس، تست های کنکور سه سال اخیر که از درس مربوطه اومده رو گذاشتیم که می تونه ایده ای از اهمیت هر مبحث در کنکور به شما بده. نکته آخر اینکه، **پاسخ نامه** رو جدی بگیرید، خودش یک بانک نکته ست.

از همه دوستان عزیز که ما رو یاری کردن که بتونیم کتاب جامع و پرمغزتری به دست شما برسونیم کمال تشکر رو دارم. از آقایان سعید احمدپور، امیر محمد بیگی و خانم ها آرانی و طاهری و تمام بچه های خوب واحد تولید بسیار ممنونم.

فهرست

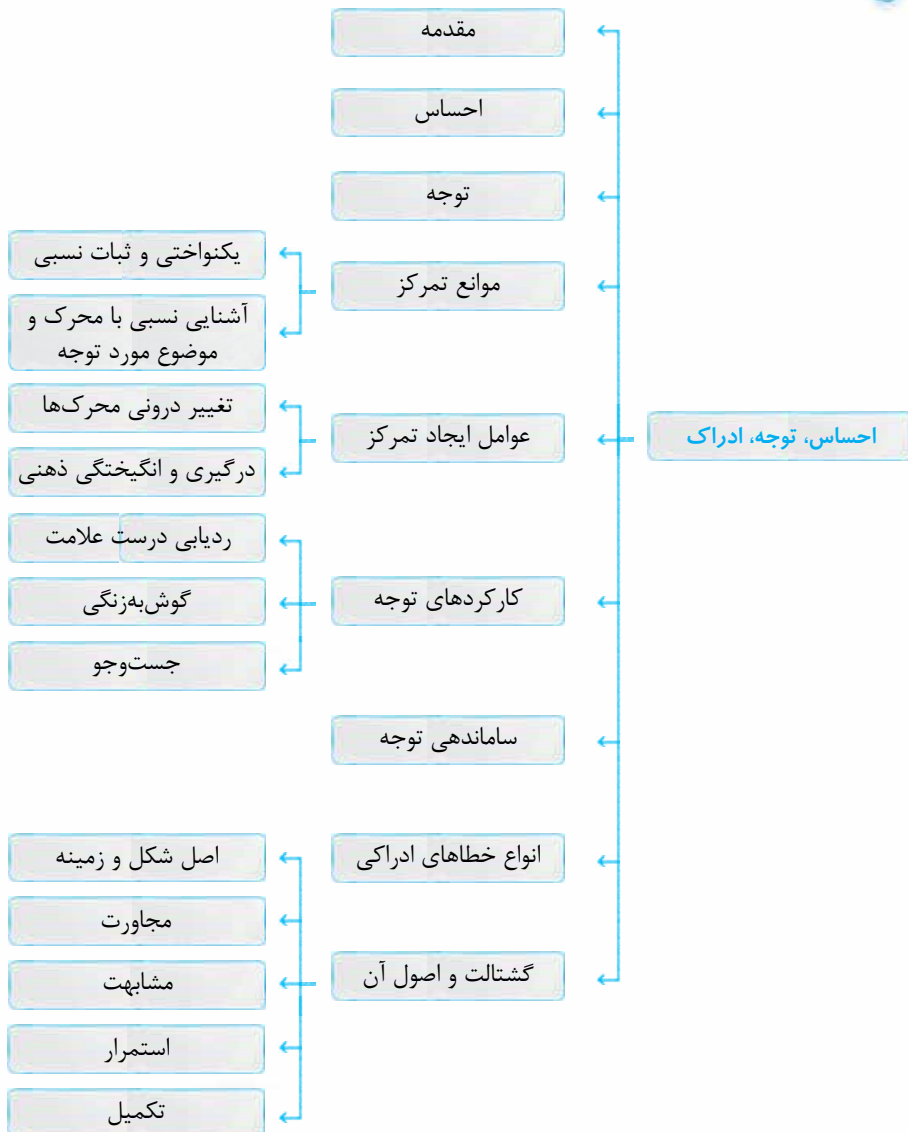

تست‌ها	درسنامه	
۱۸	۷	درس اول: روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه
۴۳	۲۸	درس دوم: روان‌شناسی رشد
۶۸	۵۶	درس سوم: احساس، توجه، ادراک
۹۲	۸۰	درس چهارم: حافظه و علل فراموشی
۱۱۳	۱۰۲	درس پنجم: تفکر (۱) حل مسئله
۱۳۷	۱۲۴	درس ششم: تفکر (۲) تصمیم‌گیری
۱۵۷	۱۴۶	درس هفتم: انگیزه و نگرش
۱۷۶	۱۶۶	درس هشتم: روان‌شناسی سلامت
۱۸۵		پاسخ‌نامه تشریحی
۲۲۰		پاسخ‌نامه کلیدی

احساس، توجه، ادراک

نقشه راه

احساس، توجه، ادراک

مقدمه:

یادآوری:

- ۱ احساس: تحریک اندام‌های حسی توسط محرک، موجب احساس آن می‌شود.
- ۲ توجه: انتخاب دریافت‌های حسی «توجه» نام دارد.
- ۳ ادراک: تفسیر دریافت‌های حسی انتخاب‌شده، ادراک نام دارد.

نکته:

فاصله بین احساس، توجه و ادراک آن قدر سریع است که ما آن را نادیده می‌گیریم.

سه پرسش این درس:

- ۱ محرک‌های محیط را چگونه دریافت می‌کنیم؟ ← (احساس)
- ۲ دریافت‌های حسی را چگونه انتخاب می‌کنیم؟ ← (توجه)
- ۳ دریافت‌های حسی انتخاب‌شده را چگونه تفسیر می‌کنیم؟ ← (ادراک)

مثال:

مهمد، حسن و هواد در حال مطالعه مطالب درسی هستند. عمید از دور با صدای بلند داد می‌زنه؛ «بچه‌ها بیچاره کنین؟!» دو نفر سرشون رو بالا آورده و نگاه می‌کنن. یکی اصلاً سرشودشو بالا نمی‌یاره،

صدای عمید به گوش هر سه رسید ← (احساس)

دو نفری که سرشون رو بالا آوردن ← (توجه)

از بین این دو نفر «مهمد» گفت: «چه قدر داد می‌زنی؟!» ← (ادراک)

در این مثال

احساس

- تحریک اندام‌های حسی موجب ایجاد احساس می‌شود.
- محرک: هر چیزی است که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند.
- از نظر تکاملی احساس محرک‌های بیرونی برای بقای موجود زنده حیاتی است.

مثال:

تا حالا فکر کردین آگه احساس گرما نمی‌کردیم چی می‌شد؟! اون وقت دیگه دنبال فنک کردن بدنمان نبودیم و احتمالاً از گرما زندگی می‌شردیم!! پس احساس، به حیات موجود زنده کمک می‌کنه.

- «**محرومیت حسی**» یعنی فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود.
- آزمایش‌های مربوط به **فقدان حواس**، در شرایط محرومیت حسی انجام می‌شود.
- نتیجه این مطالعات این بود که داوطلبان آزمایش با وجود قول دریافت پاداش، بیشتر از چند ساعت نتوانستند شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.
- محرومیت حسی به دلیل آزارنده بودن آن، نوعی **شکنج** تلقی می‌شود.
- مطالعات نشان می‌دهد که موجودات زنده به خصوص انسان، نیاز به «احساس» دارند.
- همین‌طور که محرومیت حسی آزاردهنده است، درگیری حواس مختلف با محرک‌های **متنوع و مطلوب**، لذت‌بخش است.
- اگر یک موضوع را بتوان با **چند حس** دریافت کرد، دریافت ما **قوی‌تر** می‌شود؛ بنابراین دریافت چند حسی، **کارایی** بیشتری دارد.

مثال:

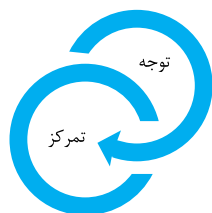
اگر مطلبی رو که می‌شنوین، بتونین به صورت ترسیمی و نوشتاری تبدیل کنین، یادگیری براتون راحت‌تر خواهد بود. واسه همین ما مطالب کتابو براتون به صورت جدول طبقه‌بندی کردیم تا بیشتر تو ذهنتون بمونه!

حواس مختلف

- از حواس طبقه‌بندی مختلفی وجود دارد.
- مهم‌ترین حواس عبارت‌اند از: ۱) بینایی ۲) شنوایی ۳) چشایی ۴) بویایی ۵) لامسه
- تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی **تابع شدت محرک** است.
- یعنی تحریک حواس از سوی محرک باید به **میزان خاصی** برسد تا آن عضو حسی تحریک شود.

توجه

- **توجه:** به فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف توجه می‌گوییم.
- توجه با **تمرکز** متفاوت است.
- **تمرکز:** اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه‌ایم.
- اغلب به دلیل ارتباط نزدیک میان دو مفهوم **توجه** و **تمرکز**، همه افراد قادر به تفکیک آن دو نیستند.

مثال:

فتماً براتون پیش اومده که قبل از شروع کلاس تصمیم می‌گیرین برای یادگیری بهتر به سفان دیر مقرر م به دقت گوش کنین! تو دقیقه‌های اول تصمیمتون عملی می‌شه اما بعد از چند دقیقه هواستون به موضوع‌های مختلف پرت می‌شه!!
این تمرکز شماست که دچار مشکل شده، نه توجه‌تون! یعنی نخواستین به صورت پایدار و مداوم به فرهای دیر توجه داشته باشین.

- شما دانش‌آموزان در مطالعه و یادگیری مطالب در هر دو مرحله ممکن است با مشکل مواجه شوید؛ یعنی ممکن است موضوع موردنظر انتخاب نشود (اشکال در توجه)؛ و یا بعد از انتخاب اولیه، بر روی آن تمرکز نداشته باشید (اشکال در تمرکز).

منابع توجه

- ۱) تحریک حسی که نخست حواس ما به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک می‌شود.
- ۲) حافظه که یکی از منابع مهم توجه است.
- ۳) سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها که باعث می‌شود تا محرک‌های خاصی انتخاب شوند.

مثال:

- فرض کنین به استادکار مکانیک به صورت گزری از فیابون انقلاب می‌گذره. این فرد در حافظه خودش اطلاعاتی از ابزارآلات مکانیکی داره و از کتاب نداره! برای همین آگه ازش پرسیم که: سر راهت انتشارات فیلی سبز رو دیدی! ممکنه بگه کموم انتشارات؟! مگه کتاب فروشی تو راه بود؟! پیزی که توجه مکانیکو به مهرک‌هایی غیر از کتاب فروشی‌ها سوق میده ← اطلاعات موجود تو حافظشه. اگر بین این همه کتاب فروشی یه فروشگاه وسایل مکانیکی بود، فتماً بوش توجه می‌کرد.
- به ندان پزشکی در گفت‌وگو با آدما به دندونای او نا دقت می‌کنه، چرا که اطلاعاتی که تو حافظشه بیشتر در این رابطه است.
- به پزشکی متخصص پوست، بیشتر به پوست و موی افراد دقت می‌کنه.
- وقتی شما با یکی از دوستانون قرار دارین هر فردی که از فاصله دور میاد رو، اون دوستون تصور می‌کنین، چون که انتظار دارین هر لفظه از راه برسه.

آیا به همه آن‌چه توجه داریم آگاهی کامل داریم؟

- ما به همه چیزهایی که در دامنه توجه ما قرار می‌گیرند، آگاهی کامل نداریم.

مثال:

فرض کنین مشغول مطالعه عمیق متنی از کتاب روان‌شناسی هستین، در همین زمان مادر شما برای اتمام کاری فواسته خود را به زبان میاره. صدای مادرتون را می‌شنوید ولی پاسخی نمی‌دید. بعد از اتمام کار به مادرتون می‌گید مثله منو صدای زدی کاری داشتی؟
برداشت: در این مثال می‌دونین که مادرتون شما را صدای زده ولی نمی‌دونین دقیق چی گفته و چه فواسته‌ای داره یعنی شما به محرک صوتی آگاهی نسبی داشتن ولی آگاهی شما کامل نبوده.

- آماده‌سازی: این پدیده زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه به آن قرار می‌گیرد.
- در آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند.

مثال:

وقتی از یه فروشگاه فرید می‌کنین، دقت کردین که روی کیسه پلاستیکی که فریدتون توشه، نام تجاری یه محصولی نوشته شده. مثلاً نوشته ضد آفتاب شرکت ... و یا نوشته روان‌شناسی فیلی سبز! دفعه بعد وقتی برای فرید کتاب روان‌شناسی اقدام می‌کنین چون ذهنتون قبلاً با این اسم آماده شده از بین این همه کتاب، کتاب ما رو انتخاب می‌کنین!

- پدیده آماده‌سازی می‌تواند علت مطالعهٔ ثمربخش باشد.

مثال:

آگه قراره فردا صبح زود پاشین درس بفرین. آگه مثلاً کتاب روان‌شناسی رو بالای سرتون بذارین و بفوابین فردا صبح بهتر یاد می‌گیرین تا این که صبح پاشین، فواب آلود تازه بگردین بینین کتاب مورد نظر تون فیه! پس تو این مورد علت مطالعهٔ ثمربخش تون این بوده که از شب قبل آماده مطالعه شدین.

- دقت کردین که تو بیمارستانا، فرودگاه‌ها و ... قبل از اعلام فبری موسیقی یا صدایی نواخته می‌شه و سپس اصل پیام گفته می‌شه، این امر باعث پدیده آماده‌سازی می‌شه و دریافت پیام با توجه بیشتری انجام می‌شه.
- همتا دیدین که تو استادیوم، دور تا دور زمین فوتبال پر از تابلوهای تبلیغاتی! هیچ‌کدوم از تماشاگران به قصد دیدن این پیام‌های تبلیغاتی به استادیوم نیامان!! ولی این تصاویر زمینهٔ ذهنی اونارو برای فریدهای بعدی آماده می‌کنه. این مثال نمونه‌ای از پدیدهٔ آماده‌سازی.

چگونه می‌تونیم تمرکز ایجاد کنیم؟

- خوگیری:** آفت تمرکز است و شامل عادت کردن به محرک خاص است، به نحوی که به تدریج کم‌تر و کم‌تر به آن محرک می‌پردازیم.
- بسیاری از دانش‌آموزان موضوع خاصی را برای مطالعه انتخاب می‌کنند ولی برخلاف پیشرفت‌های اولیه، در ادامه تصور می‌کنند قادر به یادگیری نیستند. یکی از دلایل این موضوع خوگیری است.

برخی از موانع تمرکز

جدول شماره ۱-۳: عوامل ایجاد خوگیری و عدم تمرکز

راهکار	
(۱) استفاده از رنگ‌های مختلف به هنگام مطالعه (۲) خط کشیدن زیر واژگان مهم (۳) مطالعهٔ بخش به بخش یا استراحت کوتاه میان دو بخش	<ul style="list-style-type: none"> ارائه یکنواخت موضوع مورد توجه باعث می‌شود فرد ابعاد جدید موضوع را در نیابد.
<ul style="list-style-type: none"> باید سعی شود موضوع مورد مطالعه به صورت‌های مختلف و از زوایای متفاوت دیده شود. 	<ul style="list-style-type: none"> تازگی موضوع ارائه شده، تمرکز ایجاد می‌کند. ارائه محرک به دفعات متعدد ← خوگیری

عوامل ایجاد تمرکز

جدول شماره ۲-۳: عوامل ایجاد تمرکز

مثال: یک فرش دستباف ایرانی که حاوی نقوش

پشم‌نوازه در مقایسه با زیرانداز ساده، دارای تغییرات درونی بیشتری.

- همین کتاب کمک آموزشی که دارین مطالعه می‌کنین اگر این همه تنوع تصویر و جدول و فونت نداشته باشه!
- (عناصر زیباشناختی متن) ایجاد تمرکز نمی‌کنه! واسه همین که شما کتاب ما رو در مقایسه با کتابای دیگه انتخاب می‌کنین!!

- داشتن شرایط متنوع و جذاب از نظر معنایی ← از بین رفتن عادت
- برخی محرک‌ها تغییرات درونی بیشتری نسبت به بقیه دارن.

۱) تغییرات درونی محرک‌ها

- انگیزتگی روان‌شناختی انسان‌های مختلف مانند سوخت و ساز فیزیولوژیکی آن‌ها با یکدیگر متفاوت است.
- میزان انگیزتگی ذهنی تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی است.
- تغذیه مناسب و تأمین نیازهای زیستی یکی از عوامل فیزیولوژیکی ایجاد انگیزتگی ذهنی است.
- عوامل مهم دیگر ایجاد انگیزتگی ذهنی عبارت‌اند از: **ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن**

۱۴ درگیری و انگیزتگی ذهنی

مثال: فردی با مطالعه چند صفحه کتاب ابراز شستگی می‌کند، در حالی که فرد دیگر می‌گوید: «تازه راه افتادم»!

کارکردهای توجه

۱۱ ردیابی درست علامت

۱۲ گوش‌به‌زنگی

۱۳ جست‌وجو

کارکردهای توجه عبارت‌اند از

۱- ردیابی درست علامت

- در هر موقعیت توجه دو نوع علامت وجود دارد: ۱۱ علامت هدف ۱۲ علائم انحرافی
- علامت یا محرک هدف علامتی است که فرد باید آن را برگزیند.
- محرک‌ها یا علائم انحرافی محرک‌هایی است که همواره مانع انتخاب هدف می‌شود. (باعث حواس‌پرتی می‌شوند).

مثال:

فرض کنیم از شما می‌فویام در ره اتاق تاریک به صفحه‌ای نگاه کنیم و هر زمان که نقطه نورانی کوچکی به محل مورد نظر تابیده شد گزارش بدین. اگر لفظه وقوع تابش نور رو به درستی گزارش بدین تصمیم شما از نوع ردیابی درست علامت مافره و آله در اون زمان گزارش ندین یعنی علامت مافره رو ردیابی نکردین و این تصمیم‌گیری باعث از دست رفتن محرک هدف می‌شه. حالا ممکنه نور تابانده نشه ولی شما اونو گزارش کنیم. به این حالت هشدار کاذب می‌گیم؛ چرا که محرکی رو ردیابی کردین که غایب بوده.

به جدول زیر دقت کنید:

جدول شماره ۳-۳: موقعیت‌های ردیابی علامت

ردیابی نشدن علامت	ردیابی علامت	علامت
از دست دادن محرک هدف	اصابت یا تصمیم درست	حاضر
رد درست	هشدار کاذب	غایب

با توجه به جدول ۳-۳ در کل چهار موقعیت ردیابی علامت داریم که دو نوع آن ردیابی درست است:

۱۱ اصابت: که ردیابی علامت حاضر است. ۱۲ رد درست: که ردیابی نکردن علامت غایب است.

و دو نوع ردیابی غلط است:

۱۱ هشدار کاذب: ردیابی علامت غایب است. ۱۲ از دست دادن محرک هدف: ردیابی نشدن علامت حاضر است.

- در هر موقعیت ردیابی هر دو خطا ممکن است رخ بدهد. این که از دست دادن را فدای هشدار کاذب بکنیم و یا برعکس، بستگی به اهمیت تکالیف دارد.
- تکالیف مهم‌تر با هشدار کاذب همراه است.

مثال:

چون این قسمت به کم پیمیده شد به مثال براتون می‌زنم!
فرض کنین وارد فرودگاه شدین و هنگام عبور از فروچی‌های بازرسی، در هین بازرسی مأمورین، از کمریند و ساعت شما، آژیر هشدار به صدا درمیاد؛ از اون‌جایی که شما، آدم فوبی هستین! و قصد عملیات تروریستی ندارین!! این صدای آژیر که به اشتباه در اومده و ممکنه به خاطر فلزات موجود در اون وسایل باشه، به نوع هشدار کاذبه. تو فرودگاه ممکنه بارها و بارها این اتفاق بیفته ولی چون بازرسی و امنیت فرودگاه تکلیف فیلی مهمیه این ردیابی با وجود این‌که با هشدار کاذب همراهه انجام می‌شه.
■ حالا فرض کنین به فردی که قاپاقچی مواد مفره می‌فواد از این فروچی‌ها عبورکنه و ناگهان آژیر هشدار مواد مفرر روشن می‌شه در این صورت آگه مأمورین اونو دستگیر کنن، ردیابی علامت از نوع اصابت انجام شده و آگه این هشدار رو جدی نگیرن، دچار فضای از دست دادن مفرک هدف شدن!

۲- گوش‌به‌زنگی

کارکرد دوم توجه، گوش‌به‌زنگی است.

- به توانایی فرد برای یافتن «محرک هدف» در طول یک دوره زمانی «طولانی» گوش‌به‌زنگی می‌گویند.
- مهم‌ترین عامل افت گوش‌به‌زنگی «خستگی» است.

مثال:

■ در یک آزمایش از شنوندگان فواسته شده تا به عقربه ثانیه‌شمار ساعت تویه کنن و هر زمان که این عقربه به پای یک ثانیه، دو ثانیه پرش داشت، گزارش بدن. نتیجه جالب این بود که آزمودنی‌ها فقط تا نیم ساعت تونستن این تکلیف ساده رو انجام بدن. چرا؟! چون فسته شده بودن!
■ شاید به طور مکرر از رسانه‌های جمعی این هشدار متفحصین را شنیده باشین که: «همیشه باید برای مقابله با زلزله آمادگی داشته باشید»
تو این مثال منتظر وقوع یک رویداد هستیم ولی نمی‌دونیم چه زمانی رخ می‌دهه حالا این سوال پیش میاد که مردم اهمیت زلزله را نمی‌دونن؟! در پاسخ باید بگیم فیلی ۳۰ فوب می‌دونن!!! ولی چون فسته می‌شن! بعد از چند روز «گوش‌به‌زنگی» اونو رها می‌کنن!!

سوال:

چرا بین دو کلاس آموزشی زنگ تفریح برای دانش‌آموزان در نظر گرفته می‌شود؟
- برای این‌که دانش‌آموزان فسته نشوند و تویه‌شان به مطالب کم نشود.
آیا دانش‌آموزان دوره‌های مفتلف، به زنگ تفریح یکسانی نیاز دارنند؟ چرا؟
- فیر چرا که در دوره‌های مفتلف تمهیلی انگیزه‌های متفاوت زمان ایجاد فستگی را افزایش می‌دهد.

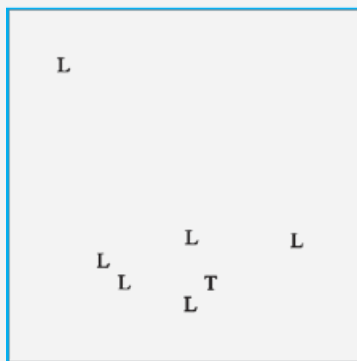
۳- جست‌وجو

کارکرد سوم توجه، جست‌وجو است.

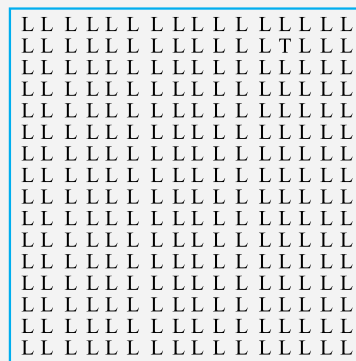
- در جست‌وجو به دنبال یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا بافت مکانی هستیم، اما نمی‌دانیم در چه مکانی.
- پیداکردن محرک هدف تابع دو عامل است:
- ۱ تعداد عوامل انحرافی ۲ ویژگی منحصربه‌فرد آن هدف

مثال:

از تون می‌فوایم که حرف (T) را در دو مربع (الف) و (ب) پیداکنین.

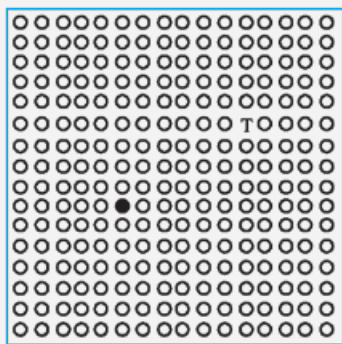
(ب)

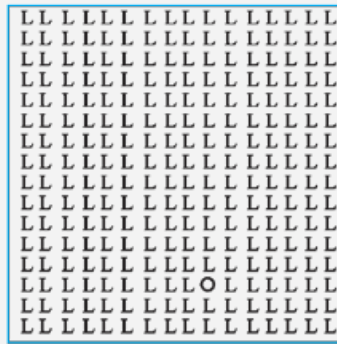
(الف)

فب قطعاً تو مربع (ب) حرف (T) رو فیلی راحت‌تر «جست‌وجو» می‌کنین، عاملی که باعث می‌شه تو مربع (ب) حرف (T) راحت‌تر پیدا شه، تعداد کم عوامل انحرافی.

حالا از تون می‌فوایم دایره تو پر مشکلی و حرف (T) رو در مربع (ت) و دایره تو فالی رو در مربع (پ) پیدا کنین.

(ت)

(پ)

تو این قسمت دایره تو پر مشکلی تو مربع (ت) فیلی راحت تر از حرف (T) و دایره تو فالی تو مربع (پ) پیدا می‌شه، علت این قضیه ویژگی «منصربه فرد بودن» اونه.

فرض کنین وارد پارکینگی شدین که ماشینتون اون‌جا پارکه، آگه هیچ ماشینی جز ماشین شما اون‌جا پارک نباشه یا مثلاً دو ماشین دیگه به‌جز ماشین شما اون‌جا باشه، فوراً می‌تونین ماشینتونو پیدا کنین. علت این هست وچوی سریع تعداد کم عوامل انفرافیه؛ یعنی تعداد مهرک‌های انفرافی کم بوده و شما راحت تونستین ماشین رو پیدا کنین.

حالا آگه تو به پارکینگ پر از ماشین پارک کرده باشین ولی ماشینتونو فیلی سریع پیدا کنین چون که ماشینتون قرمز و شاسی بلنده و با ماشینای دیگه فیلی متفاوته!! این‌جا دیگه ویژگی منصربه فرد بودن ماشین موجب هست وچوی موفق شما شه.

ساماندهی توجه

۱ در توجه هر چه آگاهی بیشتر باشد، نوع توجه هم ارادی تر خواهد بود.

مثال:

اگر کسی از شما پرسه ساختمان مسکونی شما چندتا پله داره به احتمال زیاد نمی‌تونین پاسخ درستی بوش بدین؟! علتش اینه که اراده‌ای برای شمارش تعداد پله‌ها نداشتین در نتیجه میزان آگاهی شما نسبت به پله‌ها کامل نبوده.

۲ برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در طی ساعات طولانی پرهیز شود.

هر از چند گاهی بعد از مطالعه استراحت کنید، چون هر چه مدت انجام تکلیف بیشتر شود، کیفیت انجام آن کاهش می‌یابد. (آزمایش عقربه ثانیه‌شمار رو یاد تونه که!)

۳ برآورد دقیق حداکثر مدت‌زمان مفید برای ایجاد توجه مستمر، به دو عامل بستگی دارد: (۱) ویژگی‌های شخصی و (۲) دشواری تکلیف مورد نظر

۴ برای ایجاد توجه متمرکز از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف استفاده کنید.

۵ اگر حواس مختلف، درگیر انجام دادن یک تکلیف باشد، کارایی خوبی خواهد داشت.

مثال:

موقع فوندن یک مطلب علمی، هم‌ویر اون رو هم تماشا کنین که هم‌زمان از به‌کارگیری دو حس (دیداری و شنیداری) برای انجام یک تکلیف استفاده کرده باشین. بیشتر دانش‌آموزا اینو برعکس انجام می‌دن!! یعنی به‌جای این‌که بیان چند تا از حواسشون رو معطوف به یک تکلیف کنن، تویه شون رو برای چند تا تکلیف تقسیم می‌کنن!! یعنی هم درس می‌فونن هم تلویزیون تماشا می‌کنن!!! اون وقت می‌فوان نفر اول کنکور ۳ بشن!!!!

۶ انجام دادن تکلیف هم‌زمان، کارایی توجه را کاهش می‌دهد.

- میزان شباهت تکالیف (هر چه دو تکلیف به همدیگر شبیه‌تر باشند).
- درجه دشواری تکالیف (تکالیف مورد نظر دشواری کم‌تری داشته باشند).
- مهارت مورد نیاز در انجام آن‌ها (فرد انجام‌دهنده آن تکالیف از مهارت‌های لازم برخوردار باشد).

■ در شرایطی که مجبور می‌شویم به‌طور هم‌زمان چند تکلیف را انجام دهیم عواملی که می‌توانند اثر منفی تقسیم توجه که به واسطه انجام هم‌زمان چند تکلیف ایجاد می‌گردد را کاهش دهند، عبارت‌اند از:

سؤال:

اگر تمایل داشتین هم‌زمان با تماشای یک برنامه مستند علمی درس قاضی را مرور کنین، کدام کتاب درسی را انتخاب می‌کردید؟ چرا؟ قطعاً درسی را انتخاب می‌کنید که آسان‌تر است و شما مهارت بیشتری در آن دارید چرا که در این صورت مجبور نیستید تمام تویه فود را معطوف به آن کنید و می‌تونید تویه فود را بین درس آسان و مستند علمی تقسیم کنید.

فعالیت

تا به حال دقت کردین که چرا رنگ تابلوهایی «ورود ممنوع» «قرمز» است؟

پاسخ: برای این که میزان توجه رانندگان بالا برود، در حالی که اگر سبز بود آن قدر جلب توجه نمی کرد.

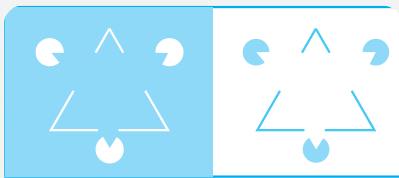
- «اثر استروپ»^۱ در روان شناسی، نمایشی از دخالت در زمان واکنش به یک کار است.
- زمانی که اسم یک رنگ (مثل آبی، سبز یا قرمز) با رنگ دیگری نوشته شود که نشانگر نام آن رنگ نیست (مثلاً کلمه «قرمز» به جای این که با جوهر قرمز چاپ شود با جوهر آبی چاپ شود) نام بردن رنگ کلمه در مقایسه با حالتی که رنگ جوهر و کلمه با هم یکی باشند (کلمه قرمز با جوهر قرمز نوشته شود) زمان بیشتری طول می کشد و با احتمال خطای بالاتری مواجه می شود.

ادراک: محرک های محیطی را چگونه تفسیر کنیم؟

تعریف ادراک: فرایندی است که از طریق آن، محرک های مورد توجه را با **بازشناسی** و به آن ها **معنی** می بخشیم.

- همه محرک های احساس شده تفسیر نمی شوند؛ یعنی بسیاری از محرک های حسی در همان حد تحریک گیرنده های حسی باقی مانده و وارد فضای ادراکی نمی شوند.
- از طرف دیگر، گاهی چیزهایی را ادراک می کنیم که هیچ موقع احساس نکرده ایم.

مثال:

ادراک چیزی که وجود ندارد.

تو شکلی روبه رو چی می بینین؟! همه افراد می گن دو مثلث رنگی و سفید، شما هم متماً همینو گزارش می کنین! در حالی که چنین چیزی هس نه شه. در این شط یه سری خطوط هستن که به شکل مثلث ادراک می شن، در حالی که در واقع مثلثی در کار نیست!

- گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی کنیم و گاهی نیز چیزی را ادراک می کنیم که احساس نشده است.
- توهم ← روان شناسان به ادراک پدیده های بدون احساس، توهم می گویند.

سؤال:

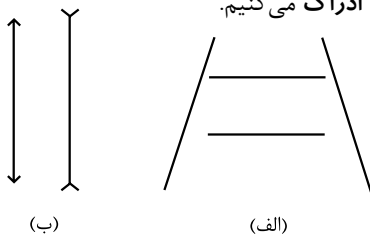
به نظر شما بین فضای ادراکی و توهم چه تفاوتی وجود دارد؟

در فضای ادراکی، فرد درک اشتباهی از یک پدیده که وجود خارجی دارد، می کند.

در حالی که در توهم، فرد ادراکی از چیزی که احساس نشده (و وجود نداشته) دارد.

- شکل های بالا بیانگر خطای ادراکی هستند.

■ **خطای ادراکی** نشانگر این است که آن چه **حس** می کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود آن را ادراک می کنیم.

انواع خطاهای ادراکی

الف خطای پونزو: در شکل (الف) با این که طول دو خط وسط یکسان است، ولی ما خط بالایی را بلندتر درک می کنیم.

ب خطای مولر - لایر: در شکل (ب) با این که طول دو خط موازی یکسان است، خطی را که پیکان واگرا دارد بلندتر از خطی که پیکان آن هم گرا است، ادراک می کنیم.

فعالیت

چند نمونه دیگر از خطاهای ادراکی:

- **خطای پوگاندروف:** در این تصویر خط اریب ناهم تراز دیده می شود در صورتی که این طور نیست.
- خطوط روبه رو کاملاً موازی هستند در حالی این طور درک نمی شود.

نتیجه:

■ از مطالب مربوط به خطای ادراکی، نتایج مختلفی به دست می آید:

۱) نتیجه اول: ادراک با احساس متفاوت است.

۲) نتیجه دوم: اگر تعداد خطاهای ادراکی زیاد باشد، به عنوان یک «خطای شناختی»

وارد نظام ذهنی فرد می شود.

■ در این صورت نتایج آن بسیار **وخیم تر** از خطاهای ادراکی مثل مولر - لایر است.

مثال:

■ تو درس اول سوال کردیم که علت پراچی‌های زیبایی بدون دلیل تو بعضی افراد پیه؟ بسیاری از این افراد در ادراک خود از بدنشون مشکل دارن و پیه‌سا این افراد خیلی هم زیبا باشن اما به دلیل فضای شناختی به طور مکرر، پراچی‌های مکرر می‌کنن.
 ■ دانش‌آموزا از درجه دشواری مطالب درسی درک متفاوتی دارن. برخی اون مطالب رو آسون و برخی دیگه همون مطالب رو دشوار می‌دونن. مشکل بودن یک درس احتمالاً به دلیل روش غلط مطالعه است، نه این‌که مطلب واقعاً دشوار باشه.

گشتالت

- گشتالت یک واژه آلمانی به معنی کل و هیئت است.
- در نزد روان‌شناسان گشتالتی ۱ «ادراک» اهمیت زیادی دارد. ۲ معتقدند روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد نمی‌کند.
- که روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کند.
- «کل بیشتر از مجموع اجزاست.»
- اعتقادات روان‌شناسان مکتب گشتالت
- کل، علاوه بر مجموع اجزا، شامل «روابط بین اجزاء» هم می‌شود، که از جمع اجزاء به دست نمی‌آید.

مثال:

مثلاً دقت کردین که یه عده در فضای مغازی، تو پروفایلشون عکس کامل از خودشون نمی‌ذارن یا نیم‌رخ می‌ذارن یا یه نمای بسیار نزدیک می‌ذارن! اینته که گول عکس پروفایل رو نفورین!! این پزنگری درک کلی از ظاهر فرد ایجاد نمی‌کنه.

روان‌شناسان پیرو مکتب گشتالت سعی کردند با استفاده از برخی اصول ساده منظور خود را تبیین کنند که در جدول زیر به آن‌ها می‌پردازیم:

جدول شماره ۴-۳: اصول روان‌شناسان پیرو مکتب گشتالت

مثال	توضیح	اصل
<p>A</p> <p>12</p> <p>13</p> <p>14</p> <p>C</p>	<p>در شکل روبه‌رو حرف «13» بدون توجه به حرف «A» و «C» عدد سیزده خوانده می‌شود در حالی که اگر به حروف «A» و «C» توجه کنیم حرف «B» خوانده می‌شود.</p> <p>دایره وسط در هر دو شکل اندازه یکسانی دارند ولی به دلیل اصل شکل و زمینه، دایره سمت راست بزرگ‌تر درک می‌شود.</p>	<p>۱ اصل شکل و زمینه</p> <p>۲ تغییر ادراک از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف</p>
	<p>در شکل زیر ما گرایش داریم، چهار دایره میانی را به صورت دو زوج دایره ببینیم.</p>	<p>۳ مجاورت</p> <p>۴ ادراک چند شی کنار هم به صورت یک گروه</p>
	<p>در شکل روبه‌رو چهار خط جداگانه نمی‌بینیم و دو خط تکی و یک خط دوتایی می‌بینیم.</p>	<p>۵ تمایل به دسته‌بندی اشیاء مشابه در یک مقوله</p> <p>۶ مشابهت</p>
	<p>اگر به فردی بگوییم این تصویر را ادامه بده همین‌گونه ادامه خواهد داد.</p>	<p>۷ تمایل به دیدن اشکال به صورت متصل و پیوسته نه منقطع</p> <p>۸ استمرار</p>
	<p>در شکل مقابل ما فقط خطوط بریده‌بریده را احساس می‌کنیم؛ در حالی که در ادراک آن را مثلث می‌بینیم.</p>	<p>۹ تمایل برای دیدن اشیای ناقص به صورت کامل</p> <p>۱۰ تکمیل</p>

- دانش امروزی از ادراک، بسیار فراتر از آن چیزی است که روان‌شناسان گشتالت مطرح کردند.
- شواهد تجربی جدید نشان می‌دهد که علاوه بر ویژگی‌های حسی، ادراک به شدت از نوع پردازش افراد تأثیر می‌پذیرد.
- به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود.
- اطلاعات را در مخزنی به نام «حافظه» نگهداری می‌کنیم.

شما که به زبان فارسی مسلط هستید این جمله رو می‌فونین و واژه «را» رو یک بار تلفظ می‌کنین، چون پردازش مفهومی دارید.
در حالی که اگر از به فردی که نوآموزه و به زبان فارسی مسلط نیست بفونین این جمله رو بگونه واژه «را» رو دو بار تلفظ می‌کنه چرا که پردازش اون از نوع ادراکیه.

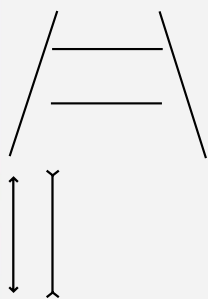
ادراک تحت تأثیر نوع پردازش است.

انبار مهمات

کلیدواژه‌های مهم

محرومیت حسی: یعنی فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود.
احساس: تحریک اندام‌های حسی موجب «احساس» محرک می‌شود.
محرک: هر چیزی است که گیرنده‌های حسی را تحریک کند.
توجه: انتخاب محرک خاص از بین محرک‌های بی‌شمار اطراف
ادراک: تعبیر و تفسیر کردن و معنی و مفهوم و سازمان‌دادن به محرک‌های توجه‌شده است.

هشدار کاذب: موقعی که محرکی را ردیابی کردیم که غایب بوده است.
گوش‌به‌زنگی: به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی می‌گوییم. (کارکرد دوم توجه است).
جست‌وجو: کارکرد سوم توجه است و تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی منحصر به فرد آن هدف است.
خطای ادراکی: گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی‌کنیم.
خطای پونزو: در شکل روبه‌رو خط بالا را با وجود مساوی بودن طول دو خط، بلندتر از خط پایین ادراک می‌کنیم.
خطای مولر-لایر: از دو خط با طول یکسان خطی را که پیکان واگرا دارد بلندتر از خطی که پیکان هم‌گرا دارد درک می‌کنیم.
خطای شناختی گشتالت: روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کند.

خطی را که پیکان واگرا دارد بلندتر از خطی که پیکان هم‌گرا دارد درک می‌کنیم.

روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کند.

کوتاه و مهم

- ۱ بینایی
- ۲ شنوایی
- ۳ حواس مختلف
- ۴ چشایی
- ۵ بویایی
- ۶ لامسه

- توجه: انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف
- تمرکز: اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم.

- ۱ تحریک حسی به وسیله محرک‌های بیرونی
- ۲ منابع توجه تحت تأثیر سه عامل هستند
- ۳ اطلاعات موجود در حافظه
- ۴ سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها

- ۱ یکنواختی و ثبات نسبی
- ۲ عوامل مانع تمرکز (خوگیری)
- ۳ تغییرات درونی محرک‌ها
- ۴ عوامل ایجادکننده تمرکز
- ۵ آشنایی نسبی با محرک
- ۶ درگیری و انگیزتگی ذهنی

۱ هر چه آگاهی بیشتر باشد، نوع توجه هم ارادی‌تر است.

۲ برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در طی ساعات طولانی پرهیز کرد.

۳ برای ایجاد توجه متمرکز از حواس مختلف برای انجام‌دادن یک تکلیف استفاده کنید.

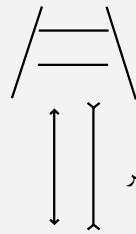
۴ انجام‌دادن تکلیف هم‌زمان، کارایی توجه را کاهش می‌دهد.

- ۱ ردیابی درست علامت
- ۲ گوش‌به‌زنگی
- ۳ جست‌وجو
- ۴ کارکردهای توجه (به ترتیب)

■ راهبردهای ساماندهی توجه

- ۱ اصل شکل و زمینه
- ۲ مجاورت
- ۳ مشابهت
- ۴ استمرار
- ۵ تکمیل

اصول مکتب گشتالت

۱ پونزو

خطاهای ادراکی

۲ مولر - لایر

مثال‌های مهم

۱ محمد، حسین و جواد در حال مطالعه کتاب درسی هستند، حمید از دور با صدای بلند می‌گوید: «بچه‌ها چه کار می‌کنید؟» دو نفر سرشان را بالا می‌آورند و نگاه می‌کنند.

یکی اصلاً سرش را بالا نمی‌آورد.

برداشت: در این مثال صدای حمید به گوش هر سه رسید (احساس)؛ اما دو نفر سرشان را بالا آوردند (توجه)؛ در بین این دو نفر که سرشان را بالا آوردند یک نفر (محمد) گفت: «چه قدر داد می‌زنی!» (ادراک)

۲ مادر مشغول انجام تدارکات برای ناهار است که در همین موقع تلفن زنگ می‌زند و مشغول صحبت کردن با تلفن می‌شود. فرید و فرانک هر کدام در اتاق خود مشغول درس خواندن هستند. فرید متوجه بوی نامطبوعی می‌شود و سرش را از روی کتاب بلند می‌کند، اما ناگهان فرانک فریاد می‌زند: «غذا سوخت!» **برداشت:** در این مثال فرید و فرانک هر دو بوی سوختگی را احساس کردند (احساس) اما فرید تنها با بالا آوردن سر خود متوجه شد (توجه) ولی فرانک به تفسیر این بو هم پرداخت (ادراک).

۳ نوشته‌ای را به سه شیوه مطالعه کنید:

■ جملات را با چشم بخوانید و تعقیب کنید.

■ علاوه بر تعقیب چشمی، مطالب را به گونه‌ای بخوانید که گوشتان هم بشنود.

■ علاوه بر تعقیب چشمی و بلندخوانی، یادداشت‌برداری هم بکنید.

برداشت: در حالت سوم شیوه مطالعه مؤثرتر است؛ چرا که از چند حس برای مطالعه بهره بردید و دریافت چندحسی کارایی بیشتری دارد.

۴ قبل از شروع کلاس، برای یادگیری بهتر، تصمیم می‌گیرید به سخنان دبیرتان به دقت گوش بدهید. در دقایق نخست تصمیم شما عملی می‌شود اما بعد از چند دقیقه حواستان به موضوع‌های دیگر معطوف می‌شود.

برداشت: در این مثال تمرکز شما دچار مشکل شده نه توجه‌تان.

۵ یک دندان‌پزشک در گفت‌وگو با دیگران به دندان‌های آن‌ها توجه می‌کند.

برداشت: علت این موضوع اطلاعات موجود در حافظه دندان‌پزشک است که مربوط به دندان‌هاست و این مسئله باعث می‌شود صاحبان مشاغل مختلف به مسائل مربوط به حرفه خود توجه بیشتری داشته باشند.

۶ تماشاگران برای مشاهده مسابقه فوتبال به استادیوم می‌روند. دور تا دور زمین فوتبال پر از تابلوهای تبلیغاتی است. هیچ‌یک از تماشاگران به قصد دیدن پیام‌های تبلیغاتی به استادیوم نمی‌آیند؛ ولی این تصاویر، زمینه ذهنی آن‌ها را برای خریدهای بعدی آماده می‌کند.

برداشت: این مثال نمونه‌ای از آماده‌سازی است که در آن ارائه پیشین محرک (کالای تبلیغاتی) دریافت بعدی را آسان می‌کند (خرید شما).

۷ کدام شیوه مطالعه مطالب برای آزمون‌ها را انتخاب می‌کنید؟

■ مطالعه کل مطالب درسی در حالت ثابت و بدون وقفه

■ مطالعه بخشی از دروس و سپس قدم‌زدن، استراحت و خوردن میان‌وعده و پس از استراحت کوتاه، ادامه مطالعه

پاسخ: استراحت کردن بین مطالعه، روش خوبی برای ایجاد تمرکز و خارج شدن از یکنواختی است.

۸ الف هنگام عبور از خروجی‌های بازرسی فرودگاه‌ها، مأموران همه وسایل حتی کمر بند را هم بازرسی می‌کنند. به نظر شما در این ردیابی، هشدار کاذب وجود دارد یا از دست دادن؟

بـ اگر قرار باشد دو درس با اهمیت متفاوت را مطالعه کنید در کدام درس باید پدیده هشدار کاذب باشد؟ چرا؟

پاسخ: الف در ردیابی بازرسان فرودگاه، هشدار کاذب وجود دارد چرا که اهمیت تکلیف خیلی بالاست.

بـ قاعدتاً درسی که اهمیت بیشتری دارد با هشدار کاذب همراه است؛ چرا که احتمال طرح شدن سؤال از آن بیشتر است.

۹ الف یافتن یک خودرو در یک پارکینگ خلوت راحت‌تر است یا شلوغ؟

بـ یافتن خودرو با رنگ کمیاب چه‌طور؟

پاسخ: الف پیدا کردن خودرو در یک پارکینگ خلوت به علت تعداد عوامل انحرافی کم راحت‌تر است.

بـ رنگ کمیاب خودرو به علت ویژگی منحصر به فرد بودن، جست‌وجو برای ماشین را خیلی راحت‌تر می‌کند.

۱۰ آیا می‌توانید حدس بزنید چرا رنگ تابلوهای «ورود ممنوع» قرمز است؟ اگر سبز می‌بود بر میزان توجه رانندگان چه تأثیری می‌داشت؟

پاسخ: از آن جایی که رنگ قرمز توجه بیشتری را به خود جلب می‌کند تابلوهای «ورود ممنوع» قرمز هستند و اگر سبز بودند ممکن بود کم‌تر توجه راننده‌ها را به خود جلب کنند و باعث تصادفات رانندگی شوند.

❗ بسیاری از افراد در فضای مجازی، خود را با عکس نیمرخ در پروفایلشان به دیگران معرفی می‌کنند. به نظر شما کدام تصویر پروفایل موفق‌تر است؟ چرا؟

❑ تصویری تمام‌قد و کامل

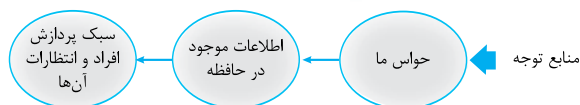
❑ تصویری از نمای بسیار نزدیک یا نیمی از صورت

پاسخ: براساس اصول روان‌شناسی گشتالت، کل بیشتر از مجموع اجزاست و روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد نمی‌کنند؛ بنابراین تصویر تمام‌قد کامل، درک کامل‌تری از چهره فرد ایجاد می‌کند تا نیمرخ یا نمای بسیار نزدیک.

تورق سریع

تعاریف

شدت محرک	تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع آن است. تحریک حواس از سوی محرک باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو حسی تحریک شود.
محرومیت حسی	یعنی فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... به وسیله محرک بیرونی تحریک نشود.
احساس	تحریک اندام‌های حسی موجب احساس محرک می‌شود.
محرک	هر چیزی است که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند.
توجه	انتخاب محرک خاص، از بین محرک‌های بی‌شمار پیرامون ما، توجه نام دارد.
ادراک	تعبیر و تفسیر کردن و معنی و مفهوم و سازمان دادن به محرک‌های توجه شده

آماده‌سازی ادراکی ← شناخت محرک معین ← تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن

- ❑ **۱** یکنواختی و ثبات نسبی
- ❑ **۲** آشنایی نسبی با محرک مورد توجه
- ❑ **۱** یکنواختی یک موضوع ← عادت
- ❑ **۲** تازگی موضوع ارائه شده ← ایجاد تمرکز
- ❑ **۱** یکنواختی و ثبات نسبی
- ❑ **۲** آشنایی نسبی با محرک مورد توجه

- ۱- استفاده از رنگ‌های مختلف به هنگام مطالعه
- ۲- خط کشیدن روی واژگان مهم

- ❑ **۱** تغییرات درونی محرک‌ها
- ❑ **۲** درگیری و انگیزتگی ذهنی
- ❑ موضوع اگر به لحاظ معنایی، شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت از بین می‌رود.
- ❑ برخی محرک‌ها دارای تغییرات درونی بیشتری نسبت به بقیه هستند.

- ❑ **۱** عوامل ایجاد تمرکز
- ❑ **۲** درگیری و انگیزتگی ذهنی
- ❑ عوامل فیزیولوژیک
- ❑ میزان انگیزتگی ذهنی
- ❑ عوامل روان‌شناختی
- ❑ عوامل فیزیولوژیک
- ❑ درگیری و انگیزتگی ذهنی
- ❑ عوامل فیزیولوژیک مثل ← تغذیه مناسب - تأمین نیازهای زیستی
- ❑ انگیزتگی روان‌شناختی انسان‌ها متفاوت است.

- ❑ **۱** ردیابی درست علامت
- ❑ **۲** کارکردهای توجه
- ❑ ۱- محرک هدف، علامتی است که فرد باید آن را برگزیند.
- ❑ ۲- محرک یا علائم انحرافی ← محرک‌هایی است که مانع انتخاب هدف می‌شود.
- ❑ ۳- ردیابی درست علامت ← اصابت یا تصمیم درست
- ❑ ۱ ردیابی درست علامت
- ❑ ۲ کارکردهای توجه
- ❑ ۳- ردیابی نشدن علامت ← از دست رفتن محرک هدف
- ❑ ۱ ردیابی علامت نماید ← هشدار کاذب
- ❑ ۲ ردیابی نکردن علامت غایب ← ردّ درست

- ❑ **۱** گوش‌به‌زنگی ← توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی.
- ❑ **۲** جست‌وجو ← به دنبال یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا بافت مکانی.
- ❑ **۳** پیداکردن محرک هدف، تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی منحصر به فرد آن هدف است.

ساماندهی توجه

- ۱ در توجه، هر چه آگاهی بیشتر، نوع توجه ارادی تر است.
- ۲ برای حفظ توجه و تمرکز ← از انجام فعالیت در ساعات طولانی پرهیز کرد.
- ۳ برای ایجاد تمرکز ← از حواس مختلف برای انجام تکلیف استفاده کنید.
- ۴ انجام هم‌زمان تکلیف، کارایی توجه را کاهش می‌دهد.

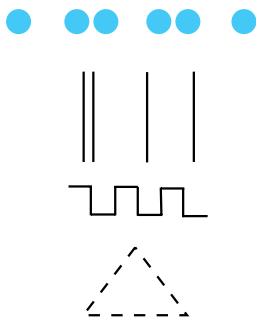
ادراک

- ۱ گاهی چیزی ادراک می‌کنیم که احساس نشده است ← توهم
- ۲ گاهی آن چه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی نیست که ادراکش می‌کنیم ← خطای ادراکی
- ۳ خطای پونزو
- ۴ خطای مولر - لایر
- ۱ روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد نمی‌کند.
- ۲ کل بیشتر از مجموع اجزا است.
- ۳ کل علاوه بر مجموع اجزا، شامل روابط بین اجزا هم می‌شود.

گشتالت

- ۱ اصل شکل و زمینه: ادراک ما از یک شکل، تحت تأثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند.
- ۲ مجاورت: ادراک چند شیء در کنار یکدیگر به صورت یک گروه
- ۳ مشابهت: تمایل ما به طبقه‌بندی اشیاء براساس شباهت در یک مقوله
- ۴ استمرار: تمایل ما به دیدن اشیاء به صورت متصل و پیوسته نه منقطع و غیر پیوسته
- ۵ تکمیل: تمایل ما به دیدن اشیای ناقص به صورت کامل

اصول:

پرسش‌های
فصل
زینت‌های

۲۱۲- محرومیت حسی یعنی این که: .....

- ۱ هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مانند چشم، گوش و ... توسط محرک‌های درونی تحریک نشوند.
- ۲ تمام گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... تا حدودی به وسیله محرک‌های درونی تحریک نشوند.
- ۳ تعدادی از گیرنده‌های حسی به صورت نسبی فعالیت نداشته باشند.
- ۴ هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشوند.

۲۱۳- نتایج آزمایش‌های محرومیت حسی چه چیزی را نشان داده است؟

- ۱ آزمودنی‌ها علی‌رغم وجود پاداش نتوانستند بیشتر از چند روز شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.
- ۲ محرومیت حسی را بعد از چند ساعت، آسان‌تر می‌توان تحمل کرد.
- ۳ علی‌رغم قول دریافت پاداش، آزمودنی‌ها نتوانستند بیشتر از چند ساعت شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.
- ۴ محرومیت حسی یک امر نسبی است و تعدادی از آزمودنی‌ها راحت‌تر با آن کنار آمدند.

۲۱۴- تحریک اندام‌های حسی موجب ..... محرک می‌شود و فاصله زمانی بین احساس، توجه و ادراک آن قدر ..... است که ما آن را .....

- ۱ توجه به - آهسته - مورد توجه قرار می‌دهیم
- ۲ احساس - سریع - نادیده می‌گیریم
- ۳ احساس - آهسته - مورد توجه قرار می‌دهیم
- ۴ توجه به - سریع - نادیده می‌گیریم

۲۱۵- یک محرک در اتاقی که افراد A و B در آن هستند، وجود دارد. فرد A، برخلاف فرد B، از وجود این محرک بی‌خبر است. کدام گزاره

دلیل مناسبی برای این امر نمی‌تواند باشد؟

- ۱ فقط فرد B محرک را احساس کرده است.
- ۲ گیرنده‌های حسی متناسب با محرک، در فرد A معیوب‌اند.
- ۳ فرد B برخلاف فرد A، به محرک توجه کرده است.
- ۴ فرد A برخلاف فرد B، هیچ ادراکی از محرک موردنظر ندارد.

۲۱۶- جوانی در خارج از ساعت ملاقات یک بیمارستان با مهارت زیاد از جلوی نگهبان رد شده و به داخل بخش می‌رود. این مسئله از طرف یکی از مسئولین به نگهبان گزارش می‌شود. در هنگام خروج، نگهبان خاطی را دستگیر می‌کند و به حراست تحویل می‌دهد. در این حادثه به ترتیب هنگام «ورود جوان به درون بخش» و «خروج وی از بیمارستان» کدام موقعیت ردیابی علامت رخ داده است؟

- (۱) هشدار کاذب - رد درست
(۲) از دست دادن محرک هدف - رد درست
(۳) از دست دادن محرک هدف - اصابت
(۴) هشدار کاذب - اصابت

۲۱۷- سارقی به منظور پیدا کردن زیورآلات قیمتی به خانه‌ای دستبرد می‌زند، اما بعد از این که کالاهای مسروقه را به فرد متخصص نشان می‌دهد، متوجه می‌شود همه آن‌ها بدلی هستند و فقط یک انگشتر طلا در بین آن‌ها وجود دارد. به ترتیب «دزدیدن انگشتر طلا» و «دزدیدن زیورآلات بدلی» نشان‌دهنده چیست؟

- (۱) اصابت - از دست دادن محرک هدف
(۲) رد درست - هشدار کاذب
(۳) اصابت - هشدار کاذب
(۴) رد درست - از دست دادن محرک هدف

۲۱۸- علی دانشجوی موفق، پرتلاش و باانگیزه‌ای است که در ترم آخر رشته ادبیات فارسی تحصیل می‌کند و به شدت علاقه‌مند است که تحصیلات تکمیلی خود را تا مقطع دکتری ادامه دهد، اما از زمانی که مسئله مهاجرت برادر دوقلویش پیش آمد، علی رغبت خوشحالی زیاد از این اتفاق، دچار اختلال در خواب شبانه و نوع غذا خوردن شده است و نمی‌تواند به هنگام مطالعه به درستی تمرکز کند. به نظر شما کاهش «برانگیختگی ذهنی» علی هنگام درس خواندن مربوط به کدام عامل است؟

- (۱) ایجاد هدف (۲) اهمیت‌دهی به هدف (۳) شرایط فیزیولوژیکی (۴) یکنواختی و ثبات سنی

۲۱۹- با توجه به متن زیر کدام گزینه صحیح است؟

«چهار پاراگلابدریست برای مسابقات در حال حاضر شدن می‌باشند. نفر اول در گذشته برای مدت بسیار کوتاهی با محرک‌های آزمون تمرین کرده است. وی پس از پرواز، سعی می‌کند علامت اصلی حاضر را ردیابی کند، اما نمی‌تواند تمرکز کافی و مورد انتظار خود را به جا آورد و متوجه هدف نمی‌شود. نفر دوم که تلاش زیاد و سبک زندگی سالم و مناسبی دارد تمرکز خود را در کنار گذاشتن علامت‌های غایب قرار می‌دهد تا از این طریق هدف اصلی را پیدا کند، ولی نهایتاً هدف را می‌یابد. نفر سوم، مدت زیادی در آسمان پرواز می‌کند و زمین زیر پایش را نگاه می‌کند؛ او همه چیز را مثل هم می‌بیند نهایتاً او علامت غایبی را ردگیری می‌کند. نفر چهارم، سعی می‌کند محیط را از جنبه‌های مختلف بررسی کند و با دیدگاه‌های متفاوت آن را تحلیل کند ولی نهایتاً با تمرکز بر روی علامت اصلی، هدف خود را پیدا می‌کند.

- (۱) نفر اول با مانع آشنایی نسبی با محرک مواجه بوده که موجب از دست دادن محرک هدف شده است.
(۲) نفر دوم، دچار عامل مانع تمرکز «یکنواختی و ثبات نسبی» شد و نهایتاً به موقعیت ردیابی «هشدار کاذب» منجر گشت.
(۳) نفر سوم، از عامل ایجاد تمرکز «ردگیری و انگیزگی ذهنی» بهره برده و او با موقعیت ردیابی «رد درست» به هدف خود رسید.
(۴) نفر چهارم، دچار مانع تمرکز «آشنایی نسبی محرک شد» و نهایتاً به موقعیت ردیابی «هشدار کاذب» دست یافت.

۲۲۰- این عبارت که «اگر بتوانیم لغات تافل را که از دی وی دی در حال گوش دادن هستیم، به صورت ترسیمی و نوشتاری تبدیل کنیم، در آن صورت یادگیری زبان در ما بهتر خواهد بود» اشاره به چه موضوعی دارد؟

- (۱) اهمیت سازمان‌دادن مفاهیم و ادراک
(۲) کارایی دریافت تک‌حسی به دلیل توجه و تمرکز بر یک موضوع
(۳) تأثیر انتخاب محرک خاص به کمک توجه
(۴) دریافت قوی‌تر موضوع به کمک چند حس

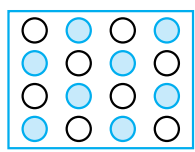
۲۲۱- در یک آزمایش از دو فرد A و B خواسته شده که در اتاقی تاریک به صفحه‌ای نگاه کنند و هر زمان که نقطه نوری کوچکی بر محل موردنظر تابیده شد، گزارش دهند؛ طبق داده‌های جدول زیر کدام گزاره صحیح می‌باشد؟

علامت	ردیابی علامت		عدم ردیابی علامت	
	فرد A	فرد B	فرد A	فرد B
حاضر	۴	۸	۳	۶
غایب	۴	۰	۱	۲

- (۱) مجموع ردهای درست فرد A و B، ۹ مرتبه است.
(۲) میزان هشدار کاذب فرد B نسبت به فرد A کم‌تر است.
(۳) فرد A، یک مرتبه و فرد B، دو مرتبه محرک هدف را از دست داده‌اند.
(۴) علت کثرت هشدار کاذب فرد B، مهم‌بودن تکلیف است.

۲۲۲- «کیمیا در آزمایشگاه شیمی وقتی مقدمه‌ای به شکل تئوری ارائه می‌شد به خوبی گوش داد و در ادامه در بخش ترکیب مواد، حواسش به سمت آناتومی‌هایی که در آزمایشگاه بود معطوف شد.» در این رابطه کدام گزینه درست می‌باشد؟

- (۱) عدم هماهنگی بین بزرگ‌ترین گیرنده حسی و گیرنده‌ای که بیشترین دریافت حسی را انجام می‌دهد.
(۲) عدم وجود آماده‌سازی در کنار تجربه پدیده خوگیری که ناشی از یکنواختی و ثبات نسبی محیط بوده است.
(۳) در انتخاب موضوع دچار بحران شده، اما در فرایند تمرکز بدون هیچ‌گونه خوگیری عمل کرده است.
(۴) در انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف درست عمل کرده، اما در تداوم و پایداری توجه موفق نبوده است.

۲۲۳- عبارت کدام گزینه توضیح مناسبی برای تصویر روبه‌رو می‌باشد؟

- ۱) زمانی که چند عنصر را در یک ناحیه مشاهده کنیم، ذهن انسان آن‌ها را در یک گروه و با یکدیگر مرتبط می‌داند.
- ۲) ذهن انسان شیء را متقارن فرض می‌کند تا از آن طرحی منسجم ایجاد کند.
- ۳) زمانی که چشم شروع به دنبال کردن چیزی می‌کند تا رسیدن به شیء دیگری ادامه پیدا می‌کند.
- ۴) اشتراکات و مشخصات بصری به صورت خودبه‌خودی ایجاد نظم می‌کنند.

۲۲۴- موارد مشخص شده در مثال زیر به ترتیب به کدام موضوع اشاره دارند؟

مادر مشغول پختن غذا در آشپزخانه بود که تلفن زنگ خورد و مشغول صحبت کردن با تلفن شد؛ نازنین و نازیلا در اتاق مشغول درس خواندن بودند که ناگهان نازیلا فریاد زد «غذا سوخت» اما نازنین تنها بینی خود را به نشانه استشمام بوی سوختگی تکان داد. نیما که به تماشای تلویزیون مشغول بود واکنشی به پیچیدن بوی سوختگی در منزل نشان نداد.

- ۱) احساس - توجه - ادراک   ۲) ادراک - احساس - توجه   ۳) ادراک - توجه - احساس   ۴) احساس - ادراک - توجه

۲۲۵- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- ۱) عدم تفکیک دو مفهوم توجه و تمرکز توسط اغلب افراد به دلیل ارتباط نزدیک این دو مفهوم است.
- ۲) تداوم و پایداری دو خصیصه‌ای است که اگر توجه حائز آن باشد به تمرکز منتهی خواهد شد.
- ۳) رابطه توجه و تمرکز به صورت موازی است نه سلسله‌مراتبی.
- ۴) توجه با تمرکز متفاوت است و توجه به فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف دلالت می‌کند.

۲۲۶- علی و امیر چند روز پیش در حال عبور از خیابان بودند، به طور تصادفی چند خودرویی که برای فروش در نمایشگاه اتومبیل بودند را دیدند و به صحبت درباره مدلی خاص از آن پرداختند. چند روز بعد امیر قصد بحث درباره اتومبیلی را داشت که چند روز قبل مشاهده کرده بود ولی قادر به یادآوری نام آن اتومبیل نبود (با این‌که اطلاعات آن در ذهن او موجود بود) تا این‌که علی به او کمک کرد تا نام آن را به یاد آورد. کدام گزینه بیانگر نام این پدیده در روان‌شناسی است؟

- ۱) آماده‌سازی   ۲) پدیده نوک‌زبانی   ۳) محرومیت حسی   ۴) خوگیری

۲۲۷- به ترتیب عبارت‌های «یافتن وسایل در یک اتاق خلوت راحت‌تر است» و «یافتن یک فرد سفیدپوست در میان یک جمعیت سیاه‌پوست آسان‌تر است» دلالت به کدام کارکرد توجه دارد و به ترتیب اشاره به کدام عوامل تأثیرگذار در پیدا کردن محرک هدف دارد؟

- ۱) کارکرد دوم - ویژگی منحصر به فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی   ۲) جست‌وجو - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصر به فرد هدف
 ۳) کارکرد سوم - ویژگی منحصر به فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی   ۴) گوش‌به‌زنگی - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصر به فرد هدف

۲۲۸- پدیده آماده‌سازی .....

- ۱) یعنی دریافت بعدی محرک، ارائه پیشین آن را آسان می‌کند.
- ۲) در زمانی اتفاق می‌افتد که به آن چه توجه کردیم آگاهی کامل نداشته باشیم.
- ۳) یعنی به همه آن چه توجه داریم آگاهی کامل داریم.
- ۴) در زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه بعدی آن قرار داشته باشد.

۲۲۹- یکی از بیماری‌های روانی «بی‌اشتهایی عصبی» نام دارد که افراد مبتلا به آن علی‌رغم کاهش وزن شدید فکر می‌کنند چاق هستند، به خاطر همین از خوردن غذا اجتناب می‌کنند و گاهی آن قدر لاغر می‌شوند که دیگران آن‌ها را به «اسکلت در حال حرکت» تشبیه می‌کنند. در این بیماری کدام یک از خطاهای ذکر شده وجود دارد؟

- ۱) خطای ادراکی   ۲) خطای شناختی   ۳) خطای حذف کردن   ۴) خطای اضافه کردن

۲۳۰- تمام مثال‌های طرح شده نمونه‌ای از آماده‌سازی هستند به جز .....

- ۱) تابلوهای تبلیغاتی اطراف استادیوم آزادی
- ۲) چاپ نام انتشارات خیلی سبز بر روی سرسید سالانه
- ۳) بازرسی خروجی‌ها توسط مأمورین فرودگاه‌ها به منظور ردیابی علامت هدف
- ۴) پخش موسیقی قبل از اعلام خبر در بیمارستان‌ها

۲۳۱- در برنامه صدلی داغ شرکت کرده‌اید و در اواسط برنامه تصویر هنرپیشه‌ای معروف را به نمایش می‌گذارند؛ شما علی‌رغم دیدن چند فیلم از او و با وجود دانستن نام او نمی‌توانید نامش را بگویید؛ در چنین شرایطی:

- ۱) با عدم آگاهی کامل نسبت به اطلاعاتی مواجه هستید که قبلاً در توجه شما قرار داشته است.
- ۲) با اثر ارائه پیشین محرک مواجه هستید که یادآوری بعدی را با مشکل مواجه می‌سازد.
- ۳) عدم دریافت ابعاد جدید به دلیل این‌که با یک ثابت نسبی و یکنواختی روبه‌رو بوده‌اید.
- ۴) ارائه شدن محرک در دفعات متعدد و عدم توجه به محرک از زوایای متفاوت.

- ۲۳۲- فردی که ماشین او به سرقت رفته است، از دور با دیدن خودروهایی که هم‌مدل اتومبیل به سرقت رفته‌اند او هستند؛ تصور می‌کند وسیله خود اوست؛ کدام گزینه مرتبط با این موضوع نیست؟
- (۱) سبک پردازش افراد و انتظارات آنها
(۲) تحریک حسی که توسط محرک درونی صورت گرفته است.
(۳) حافظه به عنوان یکی از منابع مهم توجه
(۴) تحریک حسی که در نخستین مرحله صورت گرفته است.
- ۲۳۳- استفاده از رنگ‌های مختلف و خط‌کشیدن واژگان مهم، برای مقابله با کدام عامل خوگیری است؟
- (۱) درگیری و انگیزندگی ذهنی
(۲) یکنواختی و ثبات نسبی
(۳) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه
(۴) تغییرات درونی محرک‌ها
- ۲۳۴- به ترتیب «دیدن تبلیغات درباره برند یک لوازم تحریر و تأثیر در خرید آن نوع مارک» و «ناتوانی در یادآوری نام بازیکن‌های فوتبال تیم محبوبتان» بیانگر کدام مفاهیم است؟
- (۱) تیزبینی - عدم توجه (۲) آماده‌سازی - نوک‌زبانی (۳) تیزبینی - نوک‌زبانی (۴) آماده‌سازی - عدم توجه و تمرکز
- ۲۳۵- علت جلب توجه بیشتر یک فرش دستباف زیبای ایرانی در مقایسه با یک زیرانداز ساده مربوط به ویژگی ..... محرک و مربوط به عامل ..... از عوامل ایجاد تمرکز است.
- (۱) شرایط متنوع معنایی - یکنواختی و ثبات نسبی
(۲) شرایط متنوع معنایی - تغییرات درونی محرک‌ها
(۳) تازگی و نگاه از زاویه متفاوت - تغییرات درونی محرک‌ها
(۴) تازگی و نگاه از زاویه متفاوت - یکنواختی و ثبات نسبی
- ۲۳۶- این که ادراک شنوایی و بینایی از یک شیء برای نخستین بار، ادراک آن را برای بار بعد آسان‌تر می‌سازد؛ اشاره به ..... است.
- (۱) آشنایی نسبی با محرک (۲) درگیری و انگیزندگی ذهنی (۳) تغییرات درونی محرک (۴) آماده‌سازی
- ۲۳۷- اگر قرار باشد دو درس با اهمیت متفاوت را مطالعه کنید، احتمال تجربه کدام یک از موقعیت‌های ردیابی علامت بیشتر است؟ برای کدام درس و دلیل آن چیست؟
- (۱) هشدار کاذب - درس مهم‌تر - زیرا تکالیف مهم‌تر با هشدار کاذب بیشتری همراه هستند.
(۲) از دست دادن محرک هدف - درس با اهمیت‌تر - زیرا در تکالیف با اهمیت بیشتر، احتمال از دست دادن محرک هدف بیشتر است.
(۳) هشدار کاذب - درس با اهمیت کم‌تر - زیرا زمانی که درس اهمیت کم‌تر دارد، هشدار کاذب را بیشتر تجربه می‌کنیم.
(۴) از دست دادن محرک هدف - درس با اهمیت کم‌تر - زیرا در درسی که اهمیت کم‌تری دارد، ممکن است محرک هدف را از دست بدهیم.
- ۲۳۸- خوگیری، آفت ..... است و به معنای عادت کردن به یک محرک ..... است؛ به نحوی که به ..... کم‌تر و کم‌تر به آن می‌پردازیم.
- (۱) توجه - نامشخص - سرعت (۲) تمرکز - خاص - تدریج (۳) توجه - نامشخص - تدریج (۴) تمرکز - خاص - سرعت
- ۲۳۹- مطالعهٔ تمرینش در ارتباط با کتابی که شما شب قبل آن را بالای سرتان گذاشته‌اید، بیانگر این نکته است که:
- (۱) شما از قبل آمادهٔ مطالعه شده‌اید و آماده‌سازی صورت گرفته است.
(۲) دریافت بعدی محرک آسان‌تر شده و انگیزندگی ذهنی صورت گرفته است.
(۳) به همهٔ چیزهایی که در دامنهٔ توجه ما قرار می‌گیرد آگاهی کامل نداریم، اما تأثیر خود را به طور گسترده می‌گذارد.
(۴) سهولت مطالعه به دلیل تغییرات درونی محرک که نزدیک ما می‌باشد.
- ۲۴۰- کدام یک از گزینه‌ها در ارتباط با عوامل ایجاد تمرکز نادرست است؟
- (۱) تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی، درگیری ذهنی متفاوت است.
(۲) موضوع مورد توجه اگر به لحاظ معنایی، شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت را از بین می‌برد.
(۳) ایجاد هدف و میزان اهمیت‌دهی در انگیزندگی ذهنی مؤثر است.
(۴) اگر محرک مورد نظر به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری شکل می‌گیرد.
- ۲۴۱- سیب‌بوسه برای کنکور درس می‌خواند، او برای ایجاد تمرکز بر روی مطالب درسی بعد از مطالعهٔ یک بخش، استراحتی کوتاه می‌کند، میان‌وعده می‌خورد، سپس مطلب بعدی را مطالعه می‌کند. سیب‌بوسه با این راهکار با کدام یک از عوامل «خوگیری» مقابله می‌کند؟
- (۱) درگیری و انگیزندگی ذهنی (۲) تغییرات درونی محرک‌ها
(۳) یکنواختی و ثبات نسبی (۴) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه
- ۲۴۲- به ترتیب «وجود هدف و اهمیت‌دهی» و «عناصر زیبایی‌شناختی متن» دلالت بر کدام عوامل تمرکز دارد؟
- (۱) عدم یکنواختی و ثبات نسبی - عدم آشنایی نسبی با محرک (۲) درگیری و انگیزندگی ذهنی - تغییرات درونی محرک
(۳) تغییرات درونی محرک - درگیری و انگیزندگی ذهنی (۴) عدم آشنایی نسبی با محرک - عدم یکنواختی و ثبات نسبی
- ۲۴۳- مسعود که در رشته پزشکی تحصیل می‌کند، برای مطالعه، درس آناتومی را انتخاب نموده است، اما با وجود پیشرفت‌های اولیه، تصور می‌کند که قادر به یادگیری نیست؛ به دلیل .....
- (۱) عدم تحریک محرک بیرونی و سبک پردازش نادرست.
(۲) عدم تغییرات درونی محرک و انگیزندگی ذهنی کافی.
(۳) آشنایی نسبی با محرک داشته و یکنواختی و ثبات نسبی صورت گرفته. (۴) علی‌رغم آماده‌سازی، با پدیدهٔ نوک‌زبانی روبه‌رو شده.

۲۴۴- یکی از فن‌های تدریس به این صورت است که مدرس بین توضیحاتش، دانشجویان را مورد پرسش قرار دهد؛ این فن به کاهش کدام مسئله انجامیده است؟

(۱) عدم آشنایی نسبی با محرک (۲) عوامل انحرافی و هشدار کاذب (۳) یکنواختی و ثبات نسبی (۴) ردیابی نشدن علامت هدف

۲۴۵- مانده ترجیح می‌دهد به هنگام مطالعه مطالب درسی، در یک حالت ثابت و بدون وقفه مبحث امتحان را به اتمام برساند؛ کدام گزینه از نتایج چنین رویه‌ای از مطالعه است؟

(۱) خوگیری تحت تأثیر ثبات نسبی و یکنواختی (۲) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه
(۳) از دست دادن محرک هدف به دلیل عدم تغییرات درونی محرک (۴) رد درست به دلیل درگیری و انگیزتگی ذهنی

۲۴۶- اظهارات کدام‌یک از افراد نمونه‌ای از «توهم» است؟

(۱) من از هیچ چیز لذت نمی‌برم و دائماً احساس غم و اندوه شدید دارم.
(۲) هر وقت در اتاقم تنها هستم، فردی را می‌بینم که به من نگاه می‌کند.
(۳) من آدم مشهوری هستم و تمام افراد دنیا مرا می‌شناسند.
(۴) من دائماً دست‌هایم را می‌شویم، اما باز هم احساس می‌کنم کثیف هستم.

۲۴۷- استفاده از نمودار و خلاصه‌برداری در حاشیه کتاب به همراه رنگی کردن واژگان مهم درس باعث ..... می‌گردد.

(۱) کاهش هشدار کاذب و از دست دادن محرک هدف (۲) برانگیختگی ذهنی و عدم درگیری با انواع محرک‌های انحرافی
(۳) بالارفتن تغییرات درونی و بیرونی محرک با افزایش گوش‌به‌زنگی (۴) کاهش یکنواختی و ثبات نسبی و افزایش تمرکز

۲۴۸- مهراز با آگاهی به این نکته که درس جامعه‌شناسی در کنکور به طور مفهومی طراحی سؤال می‌شود، تلاش می‌کند مفاهیم کلیدی را از زوایای متفاوت بررسی کند و آن را با بسیاری از مفاهیمی که در رسانه‌ها می‌بیند و یا می‌شنود تطبیق دهد و تحلیل کند؛ این فن مهراز به ..... اشاره دارد.

(۱) افزایش درگیری و انگیزتگی ذهنی (۲) کاهش آشنایی نسبی با محرک از طریق زدودن خوگیری
(۳) ایجاد تنوع معنایی با تغییرات درونی محرک (۴) ردیابی درست علامت با کنارزدن هشدار کاذب

۲۴۹- به ترتیب رابطه میزان خوگیری با تغییرات درونی محرک و آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه چیست؟

(۱) معکوس - مستقیم (۲) مستقیم - مستقیم (۳) مستقیم - معکوس (۴) معکوس - معکوس

۲۵۰- به ترتیب، بررسی موضوع مورد مطالعه به صورت‌های مختلف و از زوایای متفاوت، سبب کاهش اثرات کدام‌یک از موانع تمرکز می‌شود و ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن، مربوط به کدام‌یک از عوامل مؤثر برانگیختگی ذهنی است؟

(۱) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد مطالعه - تغییرات درونی محرک‌ها
(۲) یکنواختی و ثبات نسبی - عوامل روان‌شناختی
(۳) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد مطالعه - عوامل روان‌شناختی
(۴) یکنواختی و ثبات نسبی - تغییرات درونی محرک‌ها

۲۵۱- نیوشا در اتاقی مشغول مطالعه است که صدای رادیوی پدربرگش با این‌که در فاصله دورتری است، اما بیشتر از صدای کولر مانع مطالعه‌اش است. چرا میزان خوگیری صدای رادیو برای نیوشا، کم‌تر از صدای کولر است؟

(۱) آستانه مطلق و ارتعاش مولکول‌های هوای رادیو بیشتر از کولر است.
(۲) تغییرات درونی و عناصر زیبایی‌شناختی صدای رادیو بیشتر و متنوع‌تر است.
(۳) تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی، میزان انگیزتگی ذهنی رادیو بیشتر از صدای کولر است.
(۴) یکنواختی و ثبات نسبی رادیو بیشتر از صدای کولر است.

۲۵۲- در ارتباط با این‌که چگونه می‌توانیم تمرکز ایجاد کنیم هر عبارت به ترتیب به تأثیر کدام عامل اشاره دارد؟

(الف) نگار برای یادگیری بهتر درس منطق در کنار مطالعه دقیق کتاب، از چند ویدئو آموزشی استفاده نمود و بعد از هر مبحث تست زد.
(ب) هومن برای وکیل شدن، از همان ابتدای دوره متوسطه، این هدف را برای خود ایجاد کرد و به آن بسیار اهمیت می‌داد.
(پ) یکی از تغییرات بنیادین کتاب‌های مقطع ابتدایی این بود که به عناصر زیبایی‌شناختی بیشتر توجه شود و از تصاویر و تنوع رنگ مضاعفی در کتاب‌ها استفاده شود.

(۱) درگیری و انگیزتگی ذهنی - آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه - عدم یکنواختی و ثبات نسبی
(۲) تغییرات درونی محرک - درگیری و انگیزتگی ذهنی - عدم آشنایی نسبی با محرک
(۳) رفع اثر آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه - درگیری و انگیزتگی ذهنی - تغییرات درونی محرک
(۴) تغییرات درونی محرک - یکنواختی و ثبات نسبی - درگیری و انگیزتگی ذهنی

۲۵۳- هر یک از مثال‌های زیر در ذیل کدام مورد قرار دارد؟

زمانی که شما در فرودگاه منتظر یکی از دوستانتان هستید و هر فردی را از فاصله دور، آن دوست تلقی می‌کنید. در یکی از بلبوردهای مرکز شهر، محصولی را می‌بینید و فردای آن روز به صورت ناخودآگاه ترجیح می‌دهید از آن محصول خرید کنید. میان گروه کُر مدرسه، دانش‌آموزی با پوست تیره‌تر میان پوست‌های روشن‌تر توجه بیشتری را جلب می‌کند.

(۱) نداشتن آگاهی کامل به همه توجه‌ها - منابع توجه - آماده‌سازی

(۲) منابع توجه - آماده‌سازی - تغییرات درونی محرک‌ها

(۳) نداشتن آگاهی کامل به همه توجه‌ها - آماده‌سازی - تغییرات درونی محرک‌ها

(۴) منابع توجه - تغییرات درونی محرک‌ها - آماده‌سازی

۲۵۴- در یک کارخانه تولید رنگ‌های ساختمانی، فردی مسئول این موضوع است که در اواخر خط تولید، قوطی‌های کج و معیوب را کنار بگذارد تا

قبل از این‌که برچسب محصول روی آن‌ها بخورد از رده خارج شوند. در این کارخانه گاهی در بین محصولات که به کارتن‌های مخصوص حمل منتقل می‌شوند «تعدادی قوطی آسیب‌دیده مشاهده می‌شود که برچسب خورده است» و هم‌چنین در قسمت محصولات کنار گذاشته شده هم «تعدادی قوطی دیده می‌شود که هیچ ایرادی ندارد»، به ترتیب در حالت‌های ذکر شده کدام موقعیت ردیابی علامت اتفاق افتاده است؟

(۱) از دست دادن محرک - رد درست

(۲) اصابت - هشدار کاذب

(۳) اصابت - رد درست

(۴) از دست دادن محرک - هشدار کاذب

۲۵۵- در رابطه با موقعیت‌های ردیابی علامت ..... و ..... از خطاهایی هستند که ممکن است رخ دهند و به ترتیب مربوط به علامت ..... و ..... هستند.

(۱) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب - حاضر - غایب

(۲) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب - غایب - حاضر

(۳) اصابت - هشدار کاذب - حاضر - غایب

(۴) از دست دادن محرک - اصابت - غایب - حاضر

۲۵۶- به هنگام عبور از خروجی‌های بازرسی فرودگاه، مأمورین همه وسایل، حتی کمربند را هم بازرسی می‌کنند. کدام موقعیت ردیابی علامت

مصدق این وضعیت است؟

(۱) هشدار کاذب (ردیابی علامت غایب)

(۲) از دست دادن محرک هدف (ردیابی علامت حاضر)

(۳) هشدار کاذب (عدم ردیابی علامت حاضر)

(۴) رد درست (عدم ردیابی علامت غایب)

۲۵۷- در یک آزمایش از یک گروه آزمودنی خواسته شد تا به عقربه ثانیه‌شمار ساعت توجه کنند و هر زمان که این عقربه به جای یک ثانیه،

دو ثانیه پرش داشت، گزارش دهند، اما آزمودنی‌ها بعد از نیم ساعت نتوانستند این تکلیف را به خوبی انجام دهند؛ این مسئله اشاره به کدام کارکرد توجه دارد و مهم‌ترین آفت آن چیست؟

(۱) تمرکز - خوگیری

(۲) جست‌وجو - مکان نامشخص

(۳) گوش‌به‌زنگی - خستگی

(۴) ردیابی درست علامت - یکنواختی و ثبات نسبی

۲۵۸- فرض کنید که شما دانش‌آموز رشته تجربی هستید و برای آزمون دوره‌ای حاضر می‌شوید، اما به دلیل برخی مشکلات شخصی موفق

نشدید همه دروس را دوره کنید. از آنجایی که درس زیست‌شناسی ضریب بالاتری در آزمون برای شما دارد به جای دوره درس ریاضی، زیست‌شناسی را انتخاب می‌کنید و مطالعه می‌کنید. در این موقعیت، تصمیمی که گرفته‌اید با خطای ..... در درس ..... همراه است.

(۱) هشدار کاذب - ریاضی

(۲) از دست دادن - زیست‌شناسی

(۳) هشدار کاذب - زیست‌شناسی

(۴) از دست دادن و هشدار کاذب - ریاضی

۲۵۹- در مثال مطرح شده درباره کارکردهای توجه موارد مشخص شده کدام‌اند؟

در هنگام عبور مسافری از درب‌های خروجی فرودگاه آژیر دستگاه روشن می‌شود و مأمورین شروع به بازرسی بدنی آن فرد کرده؛ ولی متوجه می‌شوند که علت فعال شدن صدای بوق ساعت مچی مسافر بوده است. از طرفی فرد خلاقیتی که مواد مخدر را در معده خود مخفی کرده بود

از خروجی عبور می‌کند و وارد هواپیما می‌شود.

(۱) هشدار کاذب - از دست دادن محرک هدف

(۲) رد درست - از دست دادن محرک هدف

(۳) ردیابی شدن علامت - هشدار کاذب

(۴) اصابت یا تصمیم درست - ردیابی نشدن علامت

۲۶۰- خطاهای ادراکی چه چیزی را به اثبات می‌رساند؟

(۱) متفاوت دیده شدن دو خط مساوی به دلیل واگرا یا همگرا بودن پیکان روی آن‌ها

(۲) متحرک دیده شدن، در غیاب حرکت واقعی

(۳) ثابت دیده شدن اشیا در فواصل مختلف

(۴) عدم تطابق ادراک با واقعیت

علامت	ردیابی علامت	ردیابی نشدن علامت
حاضر		«ب»
غایب	«الف»	

۲۶۱- به ترتیب «الف» و «ب» در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

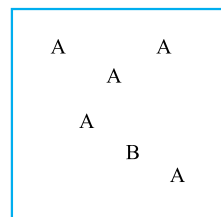
- ۱) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب
- ۲) رد درست - اصابت یا تصمیم درست
- ۳) هشدار کاذب - از دست دادن محرک هدف
- ۴) اصابت یا تصمیم درست - رد درست

۲۶۲- یافتن محرک هدف تابع چیست؟

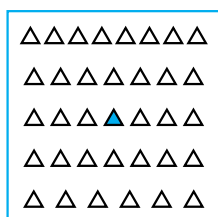
- ۱) تعداد محرک‌های هدف - ویژگی منحصربه‌فرد زمینه
- ۲) اثر خصیصه - مشخص بودن زمان و مکان
- ۳) تعداد محرک‌های مزاحم - ویژگی منحصربه‌فرد محرک هدف
- ۴) اثر اندازه نمایش - یافتن تعداد محرک‌های مزاحم

۲۶۳- نتایج حاصل از کدام ادراک خطرناک‌تر است؟

- ۱) ادراک متفاوت از دوخت دو پیراهنی هم‌اندازه که یکی به صورت افقی و دیگری به صورت عمودی برش خورده است.
- ۲) ادراک اشتباه فرد از اجزای صورتش که باعث جراحی‌های مکرر می‌شود.
- ۳) ادراک متفاوت از دو شکل برابر به دلیل این که در یکی دایره‌های بزرگ‌تر به دور دایره کوچک است و در دیگری برعکس.
- ۴) ادراک متفاوت از اندازه دو خط مساوی که یکی با پیکان‌های واگرا و دیگری با پیکان‌های همگرا محدود شده است.

(ب)

(الف)

۲۶۴- با توجه به شکل‌های روبه‌رو گزینه صحیح کدام است؟

- ۱) کارکرد دوم توجه، جست‌وجو است که می‌توانیم به کمک آن محرک هدف خود را در زمینه‌های دیداری مختلف پیدا کنیم.
- ۲) جست‌وجوی آسان‌تر حرف «B» در شکل (ب) تابع کم‌بودن علائم انحرافی و جست‌وجوی آسان‌تر مثلث توپُر در شکل (الف) تابع ویژگی منحصربه‌فرد آن است.
- ۳) جست‌وجوی حرف «B» در شکل (ب) معلول ویژگی منحصربه‌فرد بودن آن است.
- ۴) عامل تعداد عوامل انحرافی کم در شکل (الف) موجب پیدا کردن مثلث توپُر در میان سایر مثلث‌ها می‌شود.

۲۶۵- بعد از وقوع سیل در استان‌های جنوبی ایران، سازمان هواشناسی اعلام کرد که مردم در هفته بعد آمادگی وقوع مجدد سیل را داشته باشند. از آن جایی که در هفته بعد سیلی رخ نداد مردم آمادگی خود را از دست دادند و متأسفانه چند هفته بعد دچار سیل زدگی شدند. در این

مثال اختلال کدام‌یک از کارکردهای توجه مردم این استان‌ها، سبب سیل زدگی غیرقابل انتظار شد؟

- ۱) از دست دادن محرک هدف
- ۲) گوش‌به‌زنگی
- ۳) جست‌وجو
- ۴) هشدار کاذب

۲۶۶- به ترتیب «پیدا کردن یک لغت تایپ شده با فونت و سایز متفاوت در یک متن دو صفحه‌ای» و «ردیابی بوی سوختن غذا در یک ساختمان چهارطبقه در طول چند ساعت» به کدام‌یک از کارکردهای توجه اشاره دارد؟

- ۱) گوش‌به‌زنگی - گوش‌به‌زنگی
- ۲) جست‌وجو - جست‌وجو
- ۳) گوش‌به‌زنگی - جست‌وجو
- ۴) جست‌وجو - گوش‌به‌زنگی

۲۶۷- انجام کدام‌یک از تکالیف با کاهش کارایی توجه همراه است؟

- ۱) گوش دادن به یک آهنگ فرانسوی همراه با خواندن متن آهنگ
- ۲) خواندن درس عروض و قافیه با کمک ضرب آهنگ‌ها برای یادگیری اوزان
- ۳) مطالعه بیماری اوتیسم با انجام هم‌زمان چند مصاحبه و مشاهده میدانی
- ۴) مطالعه درس ریاضی به همراه چک کردن گوشی همراه

۲۶۸- برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در طی ساعات ..... پرهیز کنیم؛ زیرا ..... کاهش می‌یابد و برآورد دقیق حداکثر مدت‌زمان توجه مستمر، بستگی به ..... دارد.

- ۱) پایانی روز - تمرکز - دقت مشاهده
- ۲) طولانی - کیفیت - ویژگی‌های شخصیتی و دشواری تکلیف
- ۳) پایانی روز - کیفیت - ویژگی‌های شخصیتی و دشواری تکلیف
- ۴) طولانی - تمرکز - دقت مشاهده

۲۶۹- در کدام مورد، اثر منفی ناشی از تقسیم توجه به واسطه انجام هم‌زمان چند تکلیف کاهش می‌یابد؟

- ۱) تکالیف دشوار و منحصربه‌فردی که فرد از مهارت کمی در انجام آن‌ها برخوردار است.
- ۲) تکالیف نسبتاً دشوار و مشابهی که فرد از یک حواس برای انجام دادن آن‌ها استفاده می‌کند.
- ۳) تکالیف ساده و منحصربه‌فردی که فرد از حواس مختلف برای انجام دادن آن‌ها استفاده می‌کند.
- ۴) تکالیف ساده‌تر و مشابهی که فرد مهارت خوبی در انجام آن‌ها دارد.

۲۷۰- تعدادی از دانش‌آموزان ضمن درس خواندن، به تماشای تلویزیون می‌پردازند؛ این مسئله باعث بروز کدام مشکل می‌شود؟

۱) هر چه آگاهی ما کم‌تر باشد، توجه نیز غیرارادی‌تر خواهد بود.

۲) تقسیم توجه شده است و در کیفیت کار تأثیر مستقیم دارد.

۳) علاوه بر شباهت دو تکلیف، میزان دشواری آن هم تعیین‌کننده است.

۴) می‌توان توجه را بین چند منبع اطلاعاتی تقسیم کرد و از ظرفیت شناختی بیشتری استفاده نمود.

۲۷۱- به ترتیب عبارتهای «یافتن یک کتاب در یک کتابخانه کوچک» و «یافتن یک چهره شرقی در میان مردم آمریکای جنوبی» راحت‌تر است

اشاره به کدام عوامل تأثیرگذار در پیدا کردن محرک هدف دارند و تابع کدام مورد هستند؟

۱) جست‌وجو - جست‌وجو - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصربه‌فرد هدف

۲) جست‌وجو - گوش‌به‌زنگی - ویژگی منحصربه‌فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی

۳) گوش‌به‌زنگی - گوش‌به‌زنگی - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصربه‌فرد هدف

۴) گوش‌به‌زنگی - جست‌وجو - ویژگی منحصربه‌فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی

۲۷۲- در رابطه با این موضوع که «احیاناً شما نمی‌دانید ساختمان مسکونی محل زندگیتان چند پله دارد، کدام مورد نادرست است؟

۱) کارکرد سوم توجه دچار اختلال شده است.

۲) اراده‌ای برای شمارش پله‌ها نداشتید.

۳) ساماندهی توجه شما دچار اختلال بوده است.

۴) میزان آگاهی‌تان نسبت به پله‌ها کامل نبوده است.

۲۷۳- انجام دادن هم‌زمان کدام فعالیت‌ها دشوارتر است؟

۱) ضمن طراحی یک نرم‌افزار به موسیقی گوش دادن

۲) ضمن یادداشت‌برداری از گفته‌های سخنران در یک سمینار با همکار خود صحبت کردن

۳) ضمن رانندگی کردن، با صدای بلند آواز خواندن

۴) ضمن دوختن یک پیراهن با مادر خود صحبت کردن

۲۷۴- کدام گزینه بیانگر مفهوم «توهم» است؟

۱) گاهی چیزی را که احساس نکرده‌ایم، ادراک می‌کنیم.

۲) گاهی چیزی را که ادراک نکرده‌ایم، احساس می‌کنیم.

۳) گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی‌کنیم.

۴) گاهی در بازشناسی و معنابخشی به محرک‌ها دچار خطا می‌شویم.

۲۷۵- در باب ادراک کدام گزینه نادرست است؟

۱) مجموعه فرایندهایی است که ما از طریق آن، محرک‌های مورد توجه را بازشناسی، سازماندهی و معنا می‌بخشیم.

۲) همه محرک‌های حسی تفسیر می‌شوند و در واقع بسیاری از محرک‌های حسی در حد گیرنده‌های حسی باقی نمی‌مانند و وارد فضای ادراکی می‌شوند.

۳) گاهی اوقات چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکردیم.

۴) برخی اوقات چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی‌کنیم. بعضی وقت‌ها نیز چیزی را ادراک می‌کنیم که وجود خارجی ندارد.

۲۷۶- این که توان همدلی کردن با مردم جنگ‌زده خاورمیانه را داریم، بدون این که خودمان به صورت مشخص جنگ را تجربه کرده باشیم،

اشاره به کدام خصیصه ادراک دارد؟

۱) بسیاری از محرک‌های حسی در همان حد تحریک گیرنده‌های حسی باقی می‌ماند و وارد فضای ادراکی نمی‌شود.

۲) چیزهایی را که احساس نکرده‌ایم ادراک هم نمی‌توانیم بکنیم.

۳) برخی اوقات چیزی را که وجود خارجی دارد ادراک نمی‌کنیم.

۴) گاهی اوقات چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکردیم.

۲۷۷- ادراک ما از شکل‌های (الف)، (ب) و (پ) به

ترتیب دلالت بر کدام یک از اصول گشتالت دارد؟

۱) مجاورت - مشابهت - تکمیل

۲) تکمیل - مجاورت - اصل شکل و زمینه

۳) اصل شکل و زمینه - تشابه - اصل شکل و زمینه

۴) مشابهت - مجاورت - تکمیل

۲۷۸- منظور از خطای ادراکی چیست؟

۱) عمده اوقات چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکردیم.

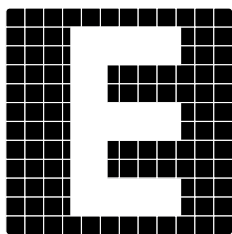
۲) آن‌چه را احساس می‌کنیم الزاماً آن چیزی نیست که در ذهن خودمان ادراک می‌کنیم.

۳) بسیاری از محرک‌های حسی در حد همان تحریک گیرنده‌های حسی باقی نمی‌ماند و وارد فضای ادراکی می‌شود.

۴) آن‌چه را درک می‌کنیم دقیقاً همان چیزی است که احساس می‌کنیم.

(الف)

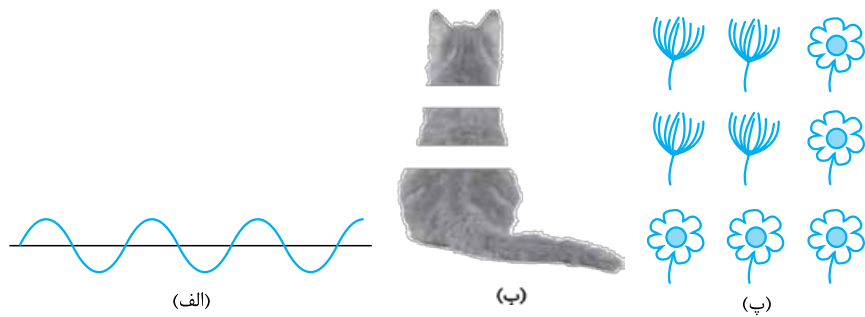
(ب)

(پ)

۲۷۹- ما ادراک خود را از شکل‌های (الف)، (ب) و (پ) به ترتیب، براساس کدام اصول گشتالت سازمان می‌دهیم؟

(الف) تکمیل - مشابهت - مجاورت
 (ب) استمرار - تکمیل - مشابهت
 (پ) استمرار - مشابهت - تکمیل
 (۴) مشابهت - تکمیل - مجاورت

۲۸۰- با توجه به خطای ادراکی کدام نتیجه مصور نمی‌شود؟

(۱) اگر تعداد این خطاها زیاد باشند به عنوان یک «خطای شناختی» وارد نظام پردازشی فرد می‌شود.
 (۲) بسیاری از افراد در ادراک خودشان از بدنشان مشکل دارند و با وجود این که زیبا هستند، اما به دلیل خطای شناختی، اقدام به عمل زیبایی می‌کنند.
 (۳) برخی دانش‌آموزان به صورت غیرواقعی درس را مشکل تلقی می‌کنند، در حالی که برخی چنین برداشتی ندارند؛ علت آن است که درس بسیار دشوار است و ارتباطی با شیوه مطالعه آن ندارد.
 (۴) ورود خطای شناختی در نظام پردازشی افراد می‌تواند به مراتب وخیم‌تر از خطای مولر- لایر باشد.

۲۸۱- در ارتباط با ادراک و خطاهای ادراکی کدام گزینه نادرست است؟

(۱) ادراک متفاوت از احساس است و اگر تعداد خطاها زیاد باشد، به عنوان یک خطای شناختی وارد نظام ذهنی فرد می‌شود و نتایج آن بسیار خطرناک‌تر از خطاهای ادراکی همچون خطای مولر - لایر است.
 (۲) دلیل جراحی‌های مکرر زیبایی در افراد، علی‌رغم این که زیبا هستند، به دلیل خطای شناختی است و در واقع ادراک درستی از بدن خودشان و زیبایی ندارند.
 (۳) بسیاری از محرک‌های حسی در همان حد تحریک گیرنده‌های حسی باقی می‌مانند و وارد فضای ادراکی نمی‌شوند و از طرفی دیگر، گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.
 (۴) این که در خطای پونزو علی‌رغم این که دو خط وسط برابر هستند، اما خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم، بیانگر این است که آنچه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی است که در ذهن خود ادراکش می‌کنیم.

۲۸۲- در رابطه با روان‌شناسی گشتالت کدام گزینه نادرست است؟

(۱) این مکتب سعی کرد با اصول ساده مانند اصل شکل و زمینه منظور خود را تبیین کند.
 (۲) آن‌ها اعتقاد داشتند کل بیشتر از مجموع اجزاست و کل علاوه بر مجموع اجزا شامل روابط بین اجزا هم هست.
 (۳) اصل شکل و زمینه اشاره به این دارد که ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند.
 (۴) بنیان‌گذاران این مکتب معتقد بودند کل، برابر مجموع اجزاست و کل از جمع اجزا به دست می‌آید.

۲۸۳- بسیاری از افراد در فضای مجازی، خود را با عکس پروفایلشان در قالب تصویری تمام‌قد و کامل از خود یا تصویری از نمای بسیار نزدیک یا نیمی از صورت خود معرفی می‌کنند؛ مکتب گشتالت معتقد است که تصویر کامل موفق‌تر است؛ زیرا .....

(۱) روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد می‌کند
 (۲) براساس اصل تکمیل، ما تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم
 (۳) از نظر آن‌ها کل علاوه بر مجموع اجزا، شامل روابط بین اجزا هم می‌شود که از جمع اجزا به دست نمی‌آید
 (۴) با اصول ساده می‌توان این مسئله را تبیین کرد که مهم‌ترین آن، اصل شکل و زمینه است؛ به این معنا که ادراک یک تصویر، تحت تأثیر زمینه یکسان آن تغییر می‌کند

۲۸۴- هر یک از جملات زیر اشاره به کدام اصول روان‌شناسی گشتالت دارد؟

(الف) ما معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.
 (ب) ما تمایل داریم اشیا ناقص را به صورت کامل ببینیم.
 (پ) ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم نه منقطع و غیر پیوسته.
 (ت) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند، آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.

- (۱) مجاورت - مشابهت - استمرار - تکمیل
 (۲) تکمیل - استمرار - مشابهت - مجاورت
 (۳) مشابهت - تکمیل - استمرار - مجاورت
 (۴) مشابهت - مجاورت - تکمیل - استمرار

۲۸۵- زمانی که دبیر شما بر روی صندلی خود پشت میز می‌نشسته است، علی‌رغم این که بخش‌هایی از بدن او، صندلی و میز دیده نمی‌شود، شما دبیرتان و هم‌چنین صندلی و میز را به صورت کل یکپارچه ادراک می‌کنید. این مطلب با کدام اصل گشتالت مطابقت دارد؟

(۱) مجاورت (۲) مشابهت (۳) شکل و زمینه (۴) تقارب

۲۸۶- در رابطه با خطاهای شناختی و خطاهای ادراکی، کدام عبارت درست است؟

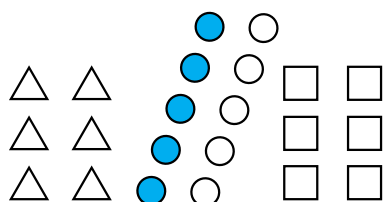
- (۱) بعضی از خطاهای شناختی منجر به خطاهای ادراکی می‌شوند.
- (۲) خطاهای ادراکی همان خطای شناختی است.
- (۳) خطاهای ادراکی، مجموعه‌ای از خطاهای شناختی است.
- (۴) خطای شناختی، مجموعه‌ای از خطاهای ادراکی است.

۲۸۷- شکل‌های زیر به کدام اصل مکتب گشتالت اشاره دارد؟

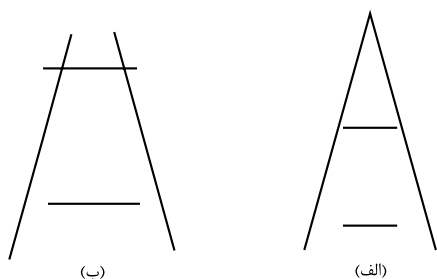
- (۱) مجاورت
- (۲) استمرار
- (۳) مشابهت
- (۴) تکمیل

۲۸۸- بر پایه اصول مکتب گشتالت، شکل روبه‌رو بر کدام یک از آن‌ها دلالت می‌کند؟

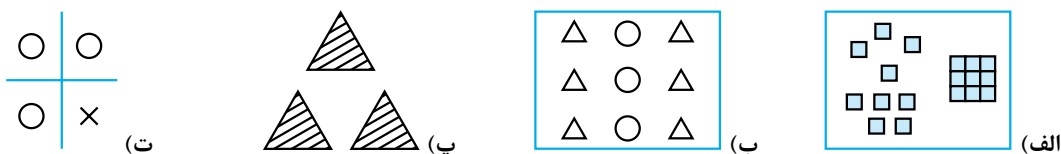
- (۱) استمرار
- (۲) تکمیل
- (۳) مشابهت
- (۴) مجاورت

۲۸۹- دو شکل روبه‌رو به ترتیب اشاره به کدام خطاهای شناختی دارند؟

- (۱) خطای پونزو، خطای مولر - لایر
- (۲) خطای مولر - لایر، خطای مولر - لایر
- (۳) خطای پونزو - خطای پونزو
- (۴) خطای مولر - لایر، خطای پونزو

۲۹۰- ادراک ما از شکل «الف»، «ب»، «پ» و «ت» به ترتیب، بر اساس کدام اصول گشتالت سازمان می‌یابد؟

- (۱) مشابهت - مجاورت - مشابهت - مجاورت
- (۲) مشابهت - مجاورت - تقارب - مجاورت

- (۱) مجاورت - مشابهت - تقارب - مشابهت
- (۲) مجاورت - مشابهت - مجاورت - مشابهت

۲۹۱- شکل زیر، تصویر دوهویتی گلدان روبین یا نیمرخ پیترو پاول روبین است. در گلدان روبین، مثبت و منفی بودن قسمت‌های شکل با یکدیگر تعویض می‌شوند و بستگی به آن دارد که به گلدان توجه کنیم یا به دو نیمرخ که روبه‌روی یکدیگرند. تعیین آن که کدام را اول ببینیم

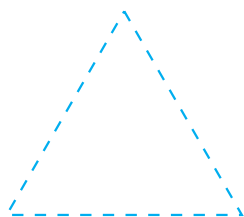
بسیار دشوار است. این شکل اشاره به کدام اصل روان‌شناسی گشتالت دارد؟

- (۱) تشابه
- (۲) تکمیل
- (۳) مجاورت
- (۴) اصل شکل و زمینه

۲۹۲- عدم تکرار یک کلمه در متن که دو بار پشت هم نوشته شده است، بیانگر این است که .....

- (۱) ادراک نه‌تنها از ویژگی‌های حسی، بلکه به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد.
- (۲) ادراک بر پایه اصل مجاورت مکتب گشتالت است.
- (۳) به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شوند.
- (۴) عدم تکرار برآمده از پردازش ادراکی است، ادراکی فراتر از آنچه که مکتب گشتالت مطرح نموده است.

۲۹۳- در ارتباط با شکل روبه‌رو کدام اصل مکتب گشتالت بر آن دلالت دارد؟

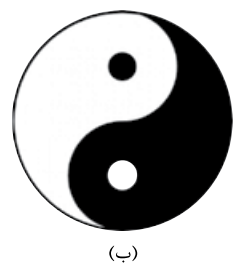

- (۱) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.
- (۲) ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم نه منقطع و غیر پیوسته.
- (۳) ما تمایل داریم اشیایی را که ناقص هستند به صورت کامل ببینیم.
- (۴) ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را بر اساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

۲۹۴- در جمله «من شمال ایران را دوست دارم»، واژه «را» به وسیله فرد نوآموز دو بار خوانده می‌شود. درحالی که این واژه به وسیله فرد مسلط به زبان فارسی یک بار خوانده می‌شود. به ترتیب فرد نوآموز و شخص دوم که مسلط به زبان فارسی است از چه نوع پردازشی استفاده می‌کنند؟

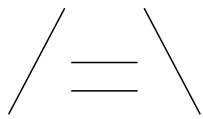
- (۱) پردازش فرایندهای ذهنی - پردازش مفهومی
 (۲) پردازش ادراکی - پردازش مفهومی
 (۳) پردازش ادراکی - پردازش معنایی
 (۴) پردازش مفهومی - پردازش ادراکی

۲۹۵- به ترتیب شکل‌های (الف)، (ب) و (پ) به کدام اصول گشتالت اشاره دارد؟

- (۱) تکمیل - شکل و زمینه - اصل استمرار
 (۲) مشابهت - تکمیل - استمرار
 (۳) اصل شکل و زمینه - مشابهت - تکمیل
 (۴) تکمیل - مجاورت - اصل شکل و زمینه

۲۹۶- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

(الف) علاوه بر ویژگی‌های حسی، توجه به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد.
 (ب) به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود.

(پ) این که در شکل روبه‌رو با این که طول دو خط وسط برابر است، اما خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم، به خطای پونزو مربوط می‌شود.

(ت) در جمله «من شمال ایران را دوست دارم» اگر حرف «را» دو بار خوانده شود، اشاره به پردازش مفهومی دارد.

- (۱) درست - درست - نادرست
 (۲) نادرست - درست - درست
 (۳) درست - نادرست - درست
 (۴) نادرست - نادرست - درست

۲۹۷- کدام عبارت، بیانگر مفهوم «ادراک» است؟

(سراسری ۹۸)

- (۱) حل مسئله و تصمیم‌گیری
 (۲) تحریک گیرنده‌های حسی
 (۳) فرایند بازنمایی اطلاعات
 (۴) فرایند تفسیر محرک‌های انتخابی

(فارج از کشور ۹۸)

۲۹۸- پدیده «آماده‌سازی» نشانگر کدام مورد است؟

- (۱) خوگیری مانع آگاهی کامل می‌شود.
 (۲) به همه آن‌چه که توجه داریم، آگاهی کامل نداریم.
 (۳) برای ایجاد تمرکز، ابتدا باید توجه شکل بگیرد.
 (۴) نوع انتظار افراد بر توجه آن‌ها در آینده تأثیر می‌گذارد.

(فارج از کشور ۹۸)

۲۹۹- در روان‌شناسی، حداقل انرژی لازم برای تحریک حسی را چه می‌نامند؟

- (۱) ادراک
 (۲) احساس
 (۳) شدت محرک
 (۴) آستانه مطلق

۳۰۰- در موضوع ردیابی علامت که یکی از کارکردهای توجه است، اگر علامت غایب باشد و ما علامت را ردیابی کرده و گزارش دهیم، با چه موقعیتی سروکار داریم؟

(فارج از کشور ۹۸)

- (۱) اصابت
 (۲) هشدار کاذب
 (۳) ردّ درست
 (۴) از دست دادن محرک هدف

(سراسری ۹۹)

۳۰۱- در علم روان‌شناسی، شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک را چه می‌نامند؟

- (۱) آماده‌سازی
 (۲) یادگیری
 (۳) مشابهت
 (۴) حافظه

(سراسری ۹۹)

۳۰۲- کدام ویژگی محرک باعث ایجاد خوگیری نسبت به آن می‌شود؟

- (۱) تازگی و نو بودن
 (۲) تغییرات درونی زیاد
 (۳) ارائه به دفعات زیاد
 (۴) دریافت به شیوه متنوع

۳۰۳- فردی که هیچ کس نام او را صدا نمی‌زند، اما بلند می‌گوید: «بله»، به نظر شما این فرد کدام‌یک از موقعیت‌های ردیابی علامت را تجربه می‌کند؟

(سراسری ۹۹)

- (۱) ردّ درست
 (۲) تصمیم درست
 (۳) هشدار کاذب
 (۴) فقدان محرک هدف

(سراسری ۹۹)

۳۰۴- کدام عبارت، در خصوص فرایندهای شناختی درست است؟

- (۱) تمرکز پیوسته و پایدار به یک محرک، توجه نام دارد.
 (۲) فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های مختلف تمرکز نام دارد.
 (۳) ادراک فرایندی است که در آن همه دریافت‌های حسی تفسیر می‌شوند.
 (۴) گوش‌به‌زنگی، توانایی برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی است.

۳۰۵- کدام مورد، براساس اصول روان‌شناسی گشتالت درست است؟

(فارج از کشور ۹۹)

- ۱) اشیای کامل به صورت ناقص ادراک می‌شوند.
- ۲) اشیای مشابه در یک طبقه ادراک می‌شوند.
- ۳) اشکال به صورت گسسته و منقطع ادراک می‌شوند.
- ۴) اجزای یک گروه به صورت جداگانه ادراک می‌شوند.

۳۰۶- وقتی ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی آن را آسان می‌کند، با کدام مفهوم روان‌شناختی سروکار داریم؟

(فارج از کشور ۹۹)

- ۱) آماده‌سازی
- ۲) خوگیری
- ۳) مشابهت
- ۴) تقارب

۳۰۷- کدام عبارت، در خصوص «خطای ادراکی» درست است؟

(فارج از کشور ۹۹)

- ۱) محرک خارجی وجود دارد و ادراک آن درست است.
- ۲) محرک خارجی وجود ندارد، اما ادراک صورت می‌گیرد.
- ۳) محرک خارجی وجود دارد، اما ادراک آن نادرست است.
- ۴) محرک خارجی وجود ندارد و ادراک هم صورت نمی‌گیرد.

۳۰۸- کدام عبارت، در خصوص فرایندهای شناختی درست است؟

(سراسری ۱۴۰۰)

- ۱) درگیری حواس پنج‌گانه با محرک‌های مختلف آزردهنده است.
- ۲) ادراک، فرایند تحریک گیرنده‌های حسی اندام‌های حسی است.
- ۳) تمرکز، توجه به یک محرک از بین محرک‌های مختلف به صورت مداوم است.
- ۴) آگاهی نسبت به همه محرک‌هایی که در دامنه توجه قرار می‌گیرند، کامل است.

۳۰۹- در کدام مورد، کیفیت و کارایی عملکرد در انجام هم‌زمان چند تکلیف کاهش بیشتری می‌یابد؟

(سراسری ۱۴۰۰)

- ۱) تکالیف ساده و منحصر به فردی که فرد توانایی بالایی در انجام آن‌ها برخوردار است.
- ۲) تکالیف دشوار و مشابهی که فرد از یک حس برای انجام دادن آن‌ها استفاده می‌کند.
- ۳) تکالیف دشوار و منحصر به فردی که فرد از توانایی کمی در انجام آن‌ها برخوردار است.
- ۴) تکالیف ساده و مشابهی که فرد از حواس مختلف برای انجام دادن آن‌ها استفاده می‌کند.

۳۱۰- «چیزی را ادراک می‌کنیم که احساس نشده است»، این پدیده چه نام دارد؟

(سراسری ۱۴۰۰)

- ۱) توهم
- ۲) علامت انحرافی
- ۳) خطای ادراکی
- ۴) هشدار کاذب

۳۱۱- چه عاملی باعث می‌شود که محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل شوند؟

(سراسری ۱۴۰۰)

- ۱) ادراک
- ۲) جست‌وجو
- ۳) انگیزتگی ذهنی
- ۴) ردیابی درست

۳۱۲- کدام عبارت، در خصوص فردی که در آزمایش شرایط محرومیت حسی شرکت می‌کند، درست است؟

(فارج از کشور ۱۴۰۰)

- ۱) از بین محرک‌های محیطی زیاد، یک یا چند محرک را انتخاب و به آن‌ها توجه می‌کند.
- ۲) شدت محرک‌های بیرونی در حدی نیست که اعضای حسی او تحریک شود.
- ۳) حواس پنجگانه فرد با محرک‌های متنوع تحریک می‌شود.
- ۴) از شرایط محرومیت حسی لذت می‌برد.

۳۱۳- در کدام مورد، دانش‌آموزان نسبت به موضوعی که توسط معلم در کلاس تدریس می‌شود، تمرکز بیشتری دارند؟

(فارج از کشور ۱۴۰۰)

- ۱) معلم موضوع جدید و تازه‌ای را تدریس کند.
- ۲) معلم موضوع را به صورت مستمر و بدون وقفه تدریس کند.
- ۳) دانش‌آموزان نسبت به موضوع مورد نظر آگاهی نسبی داشته باشند.
- ۴) دانش‌آموزان در کلاس‌های متعددی با موضوع مورد نظر برخورد کرده باشند.

۳۱۴- این نکته که در موقعیت ردیابی علامت، تکالیف مهم با هشدار کاذب همراه است، به کدام معنی است؟

(فارج از کشور ۱۴۰۰)

- ۱) امکان ردیابی علامت در حالی که محرک هدف حاضر است، کم‌تر است.
- ۲) امکان ردیابی علامت در حالی که محرک هدف غایب است، بیشتر است.
- ۳) امکان از دست دادن علامت در حالی که محرک هدف غایب است، کم‌تر است.
- ۴) امکان از دست دادن علامت در حالی که محرک هدف حاضر است، بیشتر است.

پاسخ نامہ تشریحی

۱- گزینه «۴» پاسخ دقیق به چنین پرسش‌هایی دغدغه روان‌شناسان است. این مثال اشاره به اهمیت تأثیر ویژگی‌های روان‌شناختی در عملکرد انسان دارد.

۲- گزینه «۴» پاسخ علمی و دقیق به پرسش‌های مطرح‌شده در قلمرو علم روان‌شناسی دغدغه روان‌شناسان است.

۳- گزینه «۳» سه پرسش دیگر از دغدغه روان‌شناسان است. اما پرسش مطرح‌شده در گزینه (۳) مربوط به علم پزشکی می‌باشد.

۴- گزینه «۲» برای تأیید یک فرضیه، باید آن پاسخ‌ها را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته‌های مقبول در علم تجربی، مطابقت دهیم.

۵- گزینه «۳» در یک آزمایش تجربی، متغیر هر چیزی است که تغییر می‌کند. در این‌جا افزایش میزان مشارکت باعث افزایش سطح آگاهی آنان شده است.

۶- گزینه «۳» سلسله‌مراتب گزاره‌های علمی عبارت است از؛ طرح مسئله ← بیان فرضیه ← اصول یا قوانین ← نظریه

۷- گزینه «۳» فرضیه پاسخ اولیه پژوهشگران به مسئله‌های علمی است نه پاسخ نهایی.

۸- گزینه «۱» فرضیه‌ها ضمن اینکه در پاسخ سؤالی می‌آیند، می‌توانند باعث طرح سؤال شوند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۲): برای پذیرش پاسخ‌های اولیه ارائه‌شده به یک مسئله علمی و تأیید یک فرضیه باید آن پاسخ‌ها را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم. گزینه (۳): فرضیه‌ها در صورت پذیرفته‌شدن به قانون یا اصل تبدیل می‌شوند و مجموعه‌ای منسجم از قوانین علمی درباره یک موضوع، نظریه را تشکیل می‌دهند.

گزینه (۴): در بیشتر موارد، دانشمندان با توجه به دانش و تجربه‌های قبلی و هم‌چنین با استفاده از قوه تخیلشان سعی می‌کنند پاسخ‌های اولیه تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی بدهند.

۹- گزینه «۱» آزمون ریون به صورت عینی و دقیق تعریفی از هوش ارائه می‌دهد که همه افراد می‌توانند برداشت یکسان یا تقریباً یکسانی از متغیر مورد نظر کسب کنند.

۱۰- گزینه «۴» الف قانون یا اصل؛ ب فرضیه؛ پ قانون یا اصل

نکته: فرضیه‌ها در صورت تأیید تبدیل به قانون یا اصل می‌شوند.

۱۱- گزینه «۴» دادن حکم نهایی مستلزم پردازش در سطح بالاتری است که به شکل مفهومی‌تر می‌باشد.

۱۲- گزینه «۴» این ۴ منبع برای آگاهی از جنبه‌های مختلف عالم خلقت هستند که هر کدام ویژگی مخصوص به خود را دارند و فقط تکمیل‌کننده جنبه‌های مختلف آگاهی هستند نه تصحیح‌کننده یکدیگر.

۱۳- گزینه «۳» با ورود معلم تمامی بچه‌های کلاس، احساس را دارند؛ پس از شروع معلم به تدریس می‌توان گفت اکثر بچه‌ها توجه هم دارند؛ به دلایلی مثلاً یکنواخت بودن لحن صدای معلم ممکن است برخی از بچه‌ها دچار عدم تمرکز شوند (مثل مینا)، برخی نیز ممکن است برای

حس‌های بعدی تمرکز توأم با درگیری و انگیزتگی ذهنی داشته باشند (مانند مریم)، که در واقع فقط به کمک حافظه (ادراک قبل) می‌دانست که از نوشته‌های تخته می‌تواند جواب بدهید ولی طبیعتاً جوابگویی سؤال نبود چون ادراک بدون یادگیری بود، ولی در خصوص زهرا می‌توان گفت که از همان ابتدا، احساس، توجه، تمرکز و ادراک را داشته است.

۱۴- گزینه «۱» عبارت «گذشت زمان باعث تضعیف حافظه می‌شود»، فرضیه نام دارد که بیانی است خردمندانه و تا حد ممکن سنجیده در پاسخ به سؤال مطرح‌شده، فرضیه می‌تواند صحیح یا غلط باشد و در صورت راستی آزمایشی و تأیید به عنوان یک اصل یا قانون پذیرفته می‌شود.

۱۵- گزینه «۴» جملات پرسشی و باید و نبایدهای اخلاقی نمی‌توانند به عنوان فرضیه محسوب شوند.

۱۶- گزینه «۳» فرضیه‌های تأییدشده، به مجموعه‌ای از قوانین و در نهایت به نظریه علمی تبدیل می‌شوند. در حالی که یک فرضیه تأییدشده، تنها به یک قانون علمی تبدیل می‌شود.

۱۷- گزینه «۱» فرضیه نمی‌تواند به صورت پرسشی و در قالب باید و نبایدهای اخلاقی مطرح شود.

۱۸- گزینه «۴» نخستین هدف در روان‌شناسی علمی، ارائه توصیف دقیق و روشن از پدیده‌ها است.

۱۹- گزینه «۲» در این جمله که پسرها از دخترها پرخاشگرترند، مفهوم پرخاشگری مبهم است و مشخص نیست چه نوعی از پرخاشگری موردنظر است؛ پرخاشگری بدنی یا کلامی و این‌که اصولاً رفتار پرخاشگرانه شامل چه نوع رفتارهایی است.

۲۰- گزینه «۲» مطالعه رفتار، محدود به انسان نیست و در بسیاری از آزمایش‌ها تفاوت جدی و بنیادی میان انسان و حیوان گذاشته نمی‌شود.

۲۱- گزینه «۲» روان‌شناسی در مقایسه با سایر علوم تجربی در موضوع تکرارپذیری، دشواری‌های بیشتری دارد؛ زیرا انسان دارای پیچیدگی است و رعایت مسائل اخلاقی و ... مؤثر است.

۲۲- گزینه «۴» در این سؤال، قطعاً سخنوری معادل داشتن حافظه عالی نیست و گزینه‌های (۱) تا (۳) بیانگر اهداف روان‌شناسی است که به ترتیب تبیین، توصیف، پیش‌بینی و کنترل را بیان می‌کند.

۲۳- گزینه «۳» تشریح گزینه‌ها:

گزینه (۱): روان‌شناسان مانند سایر دانشمندان علوم تجربی غالباً تحت تأثیر پیش‌فرض‌های خود می‌باشند.

گزینه (۲): تبیین در مورد یک پدیده، بیان چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است.

گزینه (۴): پس از برگزیدن توصیف و تبیین خاص، تا حد زیادی می‌توان پیش‌بینی آن پدیده دست یافت.

۲۴- گزینه «۲» موفقیت در رسیدن به پیش‌بینی و کنترل پدیده در روان‌شناسی، تابع توصیف و تبیین پدیده است و به کمک تبیین می‌توانیم علل پدیده را بیابیم.

۲۵- گزینه «۴» پیش‌بینی و برنامه‌ریزی به عنوان یکی از ارکان موفقیت، به مراتب دشوارتر است، چون تحت تأثیر عوامل متعددی است که به راحتی نمی‌توان آن‌ها را تبیین کرد. پیش‌بینی و کنترل موضوعی که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، آسان‌تر است.

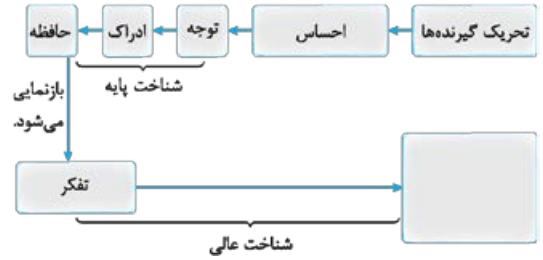
۵۰- گزینه «۱» الف- احساس خوشایند از قوی بودن حس انسان دوستی در میان هم‌وطنان اشاره به فرایندهای ذهنی و یا شناختی دارد. ب- انتخاب صحیح رشته تحصیلی، دلالت بر رفتار می‌کند. پ- عمل برخاستن در مقابل معلم ارجاع به رفتار دارد که عینی و قابل مشاهده است.

۵۱- گزینه «۴» بسیاری عقیده دارند جامع‌ترین تعریف روان‌شناسی عبارت است از «علم مطالعه رفتار و فرایندهای ذهنی (شناختی)». لذا به هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار «رفتار» می‌گویند. ۵۲- گزینه «۲» فرایند بازنمایی اطلاعات موجود در حافظه تفکر نام دارد و به کمک توجه یک یا چند تا از محرک‌های احساس شده را انتخاب می‌کنیم و به عمل تفسیر محرک‌های انتخابی ادراک گفته می‌شود و از آن‌جا که محیط ما مملو از محرک‌های مختلف است و این محرک‌ها گیرنده‌های حسی همچون گوش، چشم و ... را تحریک می‌کنند، به آن احساس می‌گویند.

۵۳- گزینه «۳» نوجوانان از پردازش مفهومی استفاده می‌کنند، بنابراین فایده هنری یک کالا را براساس ماندگاری، کیفیت و ... می‌سنجند. ۵۴- گزینه «۱» به نتیجه حاصل از تحریک گیرنده‌های حسی (مثلاً شنیدن) احساس می‌گویند. به کمک توجه یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم (دنبال کردن جهت صدا)، سپس محرک انتخاب شده را تغییر و تفسیر می‌کنیم (دیدن گربه) به این فرایند ادراک گفته می‌شود. فرایند بازنمایی اطلاعات موجود در حافظه (تفکر) نام دارد. (نگرانی روشا) با توجه به سابقه ذهنی که از قبل دارد. تفکر شامل استدلال (اذیت شدن بچه گربه)، قضاوت (مردن از گرسنگی)، حل مسئله و تصمیم‌گیری (بردن به خانه است).

۵۵- گزینه «۴» با توجه به نمودار: الف- فرایند بازنمایی اطلاعات موجود در حافظه، تفکر نام دارد. (F) ب- تفسیرهای خود را در محفظه‌ای نگهداری می‌کنیم که به آن حافظه می‌گویند. (E)

پ- به کمک توجه، یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم. (C) ۵۶- گزینه «۳» منظور از مشتقات تفکر همان شناخت عالی است و فرایندهایی همچون توجه، ادراک و حافظه را شناخت پایه می‌نامند. ۵۷- گزینه «۴» چگونگی شکل‌گیری سطوح مختلف شناخت به ترتیب زیر است:

۵۸- گزینه «۳» تفکر شامل استدلال، قضاوت، حل مسئله و تصمیم‌گیری است.

۵۹- گزینه «۲» الف- هر چه از شناخت پایه به سوی شناخت عالی پیش می‌رویم، عمل پردازش پیچیده‌تر می‌شود. ب- به فرایند تفسیر محرک‌های انتخابی، ادراک گفته می‌شود که با حرف D نشان داده شده است.

پ- در پردازش مفهومی سعی می‌شود که به ویژگی‌های مشترک محرک‌های مختلف دسترسی پیدا کنند. ت- به کمک توجه که با حرف C نشان داده شده است یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم و به عنوان اولین مرحله شناخت پایه به حساب می‌آید.

ث- عالی‌ترین مرتبه شناخت، حل مسئله و تصمیم‌گیری است. ۶۰- گزینه «۳» پردازش به معنای دریافت و فهم بیشتر است. پردازش شامل دو نوع ادراکی و مفهومی می‌شود.

۶۱- گزینه «۲» احساس خوب حاصل از تماشای اثر ون‌گوگ اشاره به شناخت دارد. دیدن دوست و حرکت کردن به سمت او دلالت بر رفتار دارد و این‌که مریم در رؤیا، آینده خودش را می‌بیند که یک وکیل قهار شده است، اشاره به شناخت دارد.

۶۲- گزینه «۱» در پردازش ادراکی صرفاً بر ویژگی‌های حسی همانند اندازه و شکل ظاهری یک محرک تکیه می‌شود، اما در پردازش مفهومی تلاش می‌شود بر ویژگی‌های حسی و کیفی محرک‌های مختلف تکیه شود تا به مفهوم برسند.

۶۳- گزینه «۳» کودک تحت تأثیر پردازش ادراکی از والدینش می‌خواهد در مجموعه وسایل نقلیه، آن وسیله بزرگ مثل اتوبوس یا کامیون را بخرد؛ زیرا کودکان بیشتر تحت تأثیر ویژگی‌های ظاهری و اندازه محرک هستند که آن هم نشئت گرفته از همان پردازش ادراکی است.

۶۴- گزینه «۲» در پردازش ادراکی، انسان‌ها صرفاً بر ویژگی‌های حسی همانند اندازه و شکل ظاهری یک محرک تکیه دارند که حتی بسیاری از بزرگسالان نیز ممکن است براساس پردازش ادراکی استدلال کنند. عالی‌ترین مرتبه شناخت، تصمیم‌گیری است و تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی کارآمدتر از تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش ادراکی است.

۶۵- گزینه «۲» با توجه به این‌که معیار انتخاب در این‌جا نه براساس معیارهای ظاهری بلکه بر مبنای علاقه بوده است از یک پردازش مفهومی برخوردار بوده و بنابراین شناخت شکل گرفته، پایدارتر و کارآمدتر است.

۶۶- گزینه «۳» فرایندهای ذهنی اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند. به همین دلیل فرایندهای ذهنی را به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها مورد مطالعه تجربی قرار می‌دهیم.

۶۷- گزینه «۳» مشاهده یکی از روش‌های اصلی جمع‌آوری اطلاعات است. در روش مصاحبه محقق ضمن گفت‌وگو و براساس پاسخ‌های دریافت‌شده، مصاحبه را هدایت می‌کند. مسائلی را که با کمک مشاهده مستقیم امکان‌پذیر نیست می‌توان با استفاده از پرسش‌نامه‌ها مطالعه کرد. آزمون‌ها ابزاری برای کتی‌کردن ویژگی‌های روان‌شناختی هستند.

۶۸- گزینه «۲» افراد عادی جامعه بیشتر با روش آزمون‌ها مواجه شده‌اند و آزمون‌ها، ابزاری جهت به کمیت درآوردن ویژگی‌های روان‌شناختی هستند.

۶۹- گزینه «۴» گذشت زمان و تغییر در مبانی و پیش‌فرض‌های علم، تغییر در نیازهای فرهنگی و اجتماعی و زیستی و همچنین افزایش اطلاعات در هر علم، باعث تغییر در توصیف و تبیین‌های موجود در یک علم می‌شود. این امر گاهی باعث می‌شود که در برخی مسائل علمی، نتوان به یک نظریه واحد یا دیدگاهی منسجم رسید.

۲۶- گزینه «۲» دلیل دشواری تبیین موضوع در علم روان‌شناسی، علل زیاد و متنوع برای پدیده‌ها در این علم است و هدف غایی علوم تجربی، پیش‌بینی و کنترل پدیده است و در صورتی می‌توان پدیده‌ها را بهتر کنترل کرد که قابل پیش‌بینی باشند.

۲۷- گزینه «۱» الف- به دلایل وسواس فکری و عملی اشاره شده است. ← تبیین
ب- صرفاً به یکی از ویژگی‌های اسکیزوفرنی پرداخته است. ← توصیف
پ- با توجه به کلمه افزایش و رابطه استرس و پارکینسون ← پیش‌بینی

۲۸- گزینه «۱» در این گزینه تعریف روشن و دقیقی از بیماری «ای بی» یا پروانه‌ای ارائه شده است؛ اما گزینه‌های دیگر دلالت بر سایر اهداف علم روان‌شناسی دارند.

۲۹- گزینه «۲» تعریف هوش اشاره به توصیف دارد؛ البته توصیف این قبیل پدیده‌ها، بین افراد عادی و روان‌شناسان متفاوت است. روان‌شناسان در توصیف پدیده مورد مطالعه دقیق بوده و سعی می‌کنند تحت تأثیر پیش‌داوری شخصی قرار نگیرند.

۳۰- گزینه «۳» این تعریف از هوش اشاره به تعریف عملیاتی دارد.
۳۱- گزینه «۴» هوش عبارت است از: قدرت سازگاری با محیط و به عبارت دقیق‌تر منظور از هوش عددی است که با اجرای «آزمون سازگاری» به دست می‌آید.

۳۲- گزینه «۲» در پاسخ به این سؤال که «آیا جهان نظم دارد؟» به ترتیب شخص اول استناد به نظر سخن و عمل بزرگان نموده است. شخص دوم از شیوه خردگرایانه که مبتنی بر فلسفه و منطق است، استفاده نموده است. شخص سوم از روش تجربی که مبتنی بر اصول تجربی است، بهره برده. شخص چهارم از شیوه‌های روش‌های شهودی برای اثبات نظم جهان استفاده نموده است.

۳۳- گزینه «۴» در روش علمی، از روش‌های تجربی، عینی و قابل تکرار استفاده می‌شود و روش شهودی مبتنی بر درک درونی است و عرفاً برای کسب شناخت از این روش استفاده می‌کنند و مهم‌ترین ویژگی این شیوه خصوصی بودن آن است. روش خردگرایانه که با کمک فلسفه و روش‌های مبتنی بر منطق به حقیقت چیزی پی می‌برند و فیلسوفان از این روش استفاده می‌نمایند و در نهایت استناد به نظر صاحب‌نظران که در این روش برای کسب اطلاعات از افراد متخصص و باتجربه، آیات الهی و سیره نبوی استفاده می‌شود.

۳۴- گزینه «۲» در این گزینه یک حدس احتمالی بیان شده که جمله خبری است، در حالی که سایر گزینه‌ها به صورت پرسشی است.

۳۵- گزینه «۴» مشاهده و تجربه، رکن اساسی روش علمی (یا همان روش تجربه) است که تنها در حیطه امور مشاهده‌پذیر (محسوس) قابل اجرا و معتبر هستند.

۳۶- گزینه «۴» زهره با استفاده از روش تجربی به قاعده‌مندبودن منظومه‌ها پی برده است.

۳۷- گزینه «۴» به ترتیب فیلسوفان از روش مبتنی بر عقل و پزشکان با توجه به استفاده از روش‌های تجربی، از مسیر علمی به کسب شناخت می‌رسند و فقها به نظر بزرگان دین استناد می‌کنند.

۳۸- گزینه «۱» فرایند به جریان یک عمل اشاره دارد وقتی از یک مبدأ به یک مقصد در حال حرکت هستیم، جریان رسیدن به هدف را فرایند می‌گویند. موقعیت نامعین در روش علمی اشاره به اهمیت ابهام‌زدایی و روشن‌سازی دارد و منظور از نظام‌دار بودن این است که روش علمی تابع قواعد مشخص است و هر یک از این قواعد به صورت منظمی طی می‌شود و دقیقاً تفاوت یک فرد عادی و دانشمند در همین است. در جست‌وجوی چیزی بودن باعث می‌شود تا روش علمی هدفمند باشد.

۳۹- گزینه «۴» دانشمند با طرح مسئله، موقعیت ناشناخته را خلق می‌کند. به واسطه روش علمی، موقعیت ناشناخته روشن می‌شود.

۴۰- گزینه «۳» در سایر گزینه‌ها مرتبط با پدیده‌های روان‌شناختی است که میزان تکرارپذیری آن‌ها کم‌تر از پدیده‌های مورد بررسی در سایر علوم است؛ اما در گزینه (۳) پدیده موردنظر، مربوط به علم پزشکی است.

۴۱- گزینه «۲» به دلیل رعایت مسائل اخلاقی و نیز پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، روش علمی همواره با محدودیت‌هایی مواجه است. شاید به همین دلیل است که استفاده از روش علمی تاکنون نتوانسته به همه پرسش‌های بشر امروز پاسخ دهد.

۴۲- گزینه «۳» دلیل دشواری رسیدن به یافته‌های یکسان در روان‌شناسی، پیچیدگی پژوهش‌های مربوط به انسان، رعایت مسائل اخلاقی، تأثیر ارزش‌ها در نگاه و تفسیر پدیده‌های انسانی و ... است.

۴۳- گزینه «۲» به دست آوردن نتایج یکسان در آزمایش‌های مکرر اشاره به تکرارپذیری دارد.

۴۴- گزینه «۴» منظور از تعریف عملیاتی این است که در روش علمی متغیر موردنظر باید به صورت عینی و دقیق تعریف شود؛ به گونه‌ای که همه افراد با مطالعه تعریف متغیر موردنظر به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند. تعریف عملیاتی باعث سهولت در اندازه‌گیری می‌شود اندازه‌گیری یعنی نسبت‌دادن عدد به ویژگی‌های اشیا و افراد مانند نسبت‌دادن عدد ۸۰ به IQ و سنجش هوش افراد.

۴۵- گزینه «۱» روش مبتنی بر منطق دلالت بر استفاده از شیوه مبتنی بر عقل دارد. هر یک از منابع چهارگانه آگاهی و معرفت، روش‌های خاص و متناسب با خود را دارند.

۴۶- گزینه «۳» در شیوه مبتنی بر عقل با کمک فلسفه و روش‌های مبتنی بر منطق، به حقیقت چیزی پی می‌برند. فیلسوفان از این روش استفاده می‌کنند.

۴۷- گزینه «۴» مطالعه رفتار محدود به انسان نیست، بلکه همه موجودات زنده را شامل می‌شود.

۴۸- گزینه «۲» به هر نوع فعالیت مورد مشاهده جاندار، رفتار می‌گویند و منظور از «فرایندهای ذهنی» همان رفتار غیر قابل مشاهده مستقیم و تأکید بر کنش‌های انسانی است که به واژه شناخت تعبیر می‌شود.

۴۹- گزینه «۳» اصطلاح «فرایندهای ذهنی» به دلیل نبود امکان مشاهده مستقیم بسیاری از رفتارهای جانداران و تأکید بر کنش‌ها در تعریف روان‌شناسی لحاظ گردید و امروزه فرایندهای ذهنی به واژه «شناخت» تعبیر می‌شود.